

HRVATSKI VOJNIK

Broj 58. Godina II. 4. studenoga 2005.

www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10•CAD 3,00•AUD 3,30•USA 2,00•CHF 3,50•SIT 430,00•SEK 17,00•NOK 17,00•DKK 15,50•GBP 1,30

Napredna padobranska obuka u ZB "Lučko"

Pobjednici nad iskonskim strahom

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X

9 771330 500003

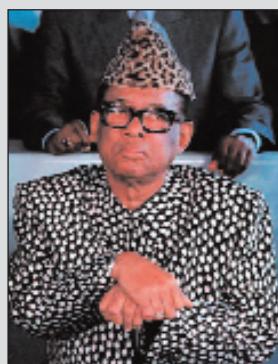
WASHINGTON

Još malo do mirovine...

Američka ratna mornarica prošlog je tjedna njavila da će 2008. godine jedan od devet nosača aviona klase Nimitz zamijeniti nosač na klasični pogon USS Kitty Hawk, stacioniran na području zapadnog Pacifika. Novi dužnosnik će tada stići u matičnu luku Yokosuka u Japanu, a stara Kitty, koja se nalazi pri kraju svog radnog vijeka, otplovit će u Sjedinjene Američke Države gdje će biti umirovljena.

BRAZZAVILLE

Povratak vojnika

Ovaj se tjedan u Demokratsku Republiku Kongo vratilo 557 vojnika koji su iz zemlje pobjegli još 1997. Riječ je o vojnicima koji su služili u oružanim snagama države koja se nekad zvala Zair, pod svrgnutim diktatorom Mobutuom Sese Sekom (na slici). Bivši vojnici su sa svojim obiteljima čekali na povratak u organizaciji UN-a od sredine listopada, no vlasti u Kinšasi su to odbijale dok svi povratnici nisu identificirani.

LONDON

Povratak u prošlost

U sklopu svog posjeta Velikoj Britaniji, ministar obrane Bosne i Hercegovine Nikola Radovanović posjetio je i Nacionalni vojni muzej. Tamo su mu prikazali povijesnu prezentaciju kojom je odveden u 1879. godinu, a zatim i danje. Cilj je bio da se što bolje upozna s regimentalnom strukturu britanskih postrojbi. Naime, skora reforma oružanih snaga BiH predviđa upravo uvođenje regimentalnog sustava, a "britansko bogato iskustvo na tom polju bit će vrlo uporabljivo za primjenu u obrambenim reformama BiH", rekao je Radovanović.

RIM

Eurofighter oduševio

Talijanski ministar obrane Antonio Martino oduševljen je Eurofighterom nakon što se kao kopilot provozao u njemu. Četrdesetpetominutni let iznad Toskane bio je dovoljan za riječi: "Avion leti s jednim prstom. Sam sam uzeo komande i mogu vam reći da je ovaj avion poput droge. Nisam želio sletjeti". Talijanske zračne snage zasad posjeduju devet Eurofightera, a do kraja godine preuzet će još tri. U idućih pet godina nabavit će ih 121, tako da postoji mogućnost da njima zamijene sve svoje američke lovce F-16.

ZRAČNA BAZA MILDENHALL

Ukinute 3. zračne snage

Američki stožer 3. zračnih snaga, koje su stacionirane u Europi, službeno je ukinut ceremonijom održanom u zračnoj bazi Mildenhall u Engleskoj, gdje je i bio smješten. Inaktivacija je provedena u sklopu američkih strateških reformi. Ipak, zapovjednik postrojbe general bojnik Paul Fletcher ostati će u Engleskoj kao predstavnik US EUCOM-a pri britanskoj vlasti. Inače, američki su zrakoplovci na Otoku od 1942., a postrojba je osnovana 1951. godine.

PEKING

Zajedničke ophodnje

Kina i Vijetnam, točnije ministri obrane Cao Gangchuan i Pham Van Tra, potpisali su sporazum kojim se obvezuju na zajedničke vojne ophodnje zaljevom Tonkin. Ipak, detalji o sporazumu nisu objavljeni. Zanimljivo je da se dvije zemlje već godinama spore oko granica u tom području. Nakon sukoba 1979. i 1988. godine odnosi su normalizirani 1991. kada su se obje strane usuglasile u tome da će početi s maratonskim postupkom određivanja granica. U kolovozu ove godine dogovorili su se o ubrzaju postupka koji bi trebao završiti do sredine 2006.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@mohr.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlóv, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogićić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Preplata:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci 30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje),
žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**AKD Tisak:**

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska<http://www.hrvatski-vojnik.hr>

E-mail: hrvojnik@mohr.hr

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2005.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**Napredna padobranska obuka u ZB "Lučko"**

Za razliku od temeljne obuke u kojoj "jednostavno" naučite skakati, vještine potrebne da bi se napredna obuka uspješno privela kraju svojstvene su samo našim najboljim vojnicima, i to iz elitnih postrojbi...

Strana 4

Dnevnik vojnog promatrača - UNMOGIP

Ovaj članak posvećen je brojnim stradalima u potresu u Kašmiru 8. listopada 2005. i vama, čitateljima da vas potakne na razmišljanje o stvarnim životnim vrijednostima, te vam približi situaciju u kojoj se ovaj napoln uništeni dio svijeta sada nalazi

Strana 10

Aeromiting u Grčkoj

Sa zrakoplovima AN-32 i PC-9 hrvatski piloti sudjelovali su na aeromitingu u Grčkoj. Grčko ratno zrakoplovstvo je prikazalo cjelokupnu tehniku, uključujući i PZ sustav Patriot i najnoviju akviziciju F-16 Block 50, s vrlo respektabilnim dijapazonom naoružanja...

Strana 12

Noćni skok s 10.000 metara

Padobrancima je zadaća desantiranje u neprijateljski teritorij, brzo djelovanje u protuterorističkim intervencijama na specifičnim područjima (plovila, platforme, otoci...) te motrenje, navođenje i diverzije

Strana 21

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

Napredna padobraska obuka u ZB "Lučko"

Pobjednici nad iskonskim strahom

Za razliku od temeljne obuke u kojoj "jednostavno" naučite skakati, vještine potrebne da bi se napredna obuka uspješno privela kraju svojstvene su samo našim najboljim vojnicima, i to iz elitnih postrojbi...

Domagoj VLAHOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Ovu reportažu možda je ipak trebao pisati netko drugi... Naime, skakati padobranom navodno je toliko jedinstven doživljaj da ga je teško opisati s pozicije čovjeka koji je neraskidivo vezan uz majčicu zemlju. Stoga, sve što ćete vidjeti i pročitati poslijedica je tri "izvora". Jedan su riječi samih padobranaca, tj. pripadnika obučne skupine i njihovih instruktora. Drugi izvor je naš urednik fotografije, koji doduše nije skakao padobranom ali se nalazio u letjelicama iz kojih su padobranci iskakali, kako bi mogao snimiti što atraktivnije fotografije. Profesionalno, ali i za vlastitu umjetničku dušu. Treći izvor su dojmovi autora teksta, stečeni sa sigurne promatračke pozicije u području doskoka padobranaca. No, krenimo ipak od nekog početka...

Napredna obuka nije za svakoga

Nakon dulje vremena postrojbe Hrvatske vojske koje u svojim redovima imaju padobrance opet su došle u priliku da svoje najistaknutije pripadnike pošalju na naprednu padobrsku obuku. Riječ "napredna" ovdje nije

samo simbolična. Naime, vještine potrebne da bi se ova obuka uspješno privela kraju svojstvene su samo našim najboljim vojnicima, i to iz elitnih postrojbi (bojna za specijalna djelovanja, 350. vojno-obavještajna bojna, vojna policija). Za razliku od temeljne obuke, u kojoj jednostavno naučite skočiti (možda smo sve previše pojednostavili napredna je mnogo zahtjevnija, stoga...

Obuka skupine od 10-ak odabralih započela je u rujnu. Krenulo se na tlu, s neizbjegnjom teoretskom nastavom. To je trajalo tjedan dana, a zatim se poletjelo. Usljedio je nekoliko tjedana skakanja, kako bi se prešla granica od ukupno 50 uspješnih skokova.

Jedan lijepi listopadski dan, idealan za letove i padobrance, na pola puta njihove obuke, bio je svrsishodan i za obavljanje novinarske zadaće. Naša ekipa tada je došla u Zračnu bazu "Lučko", gdje su nas više no ljubazno primili instruktori i njihovi skakački puleni. Naravno, i nama je bila potrebna jedna teoretska obuka, kako bismo bar malo proširili vlastite laičke vidike. Jedan

instruktor, narednik Zlatko Vicenčević, ukratko nam je objasnio naprednu obuku. Obuke koja nije za svakoga, jer teško je prijeći onu nevidljivu, psihološku granicu. "Mnogo ljudi želi skakati. To zvuči vrlo privlačno. No, neki brzo odustanu, jer ne mogu pobijediti unutarnje reflekse i iskonski ljudski strah da će izgubiti tlo pod nogama". Postoje i poteškoće vezane baš za ovu naprednu obuku. Relativno mnogo ljudi može odsakati temeljni dio. No, za napredne skokove potrebna je visoka koordinacija, samokontrola i stabilnost. Nepoštivanje tih postulata može dovesti i do neugodnih scena u kojima svojim učenicima instruktori ne mogu pomoći. Ne mogu skakati umjesto njih. Priprema na zemlji, koliko god to zvučalo nezanimljivo ili rutinski, zato je vrlo važna. Instruktori se svakome posvećuju i individualno, jer svatko ima svoje vrline i mane, i svoje križe koje mora proći. Ukupna ocjena ove obuke? Prema instruktorskim dojmovima, ona stvara jednu kvalitetnu grupu u kojoj nema velikih osipanja.

"Leteća glista"

Nakon naše prve, teoretske faze, uputili smo se na samo poprište obuke. U hangaru smo ugledali dvadesetak vojnika kako pripremaju opremu za skok. Njihova brojnost ukazala nam je na to da nije riječ samo o polaznicima obuke. I instruktori su iskoristili priliku za skakanje i vlastito usavršavanje. Mjesta u starom avionu An-2 ima dovoljno. No, to nije bila jedina letjelica namijenjena obuci. Poslije se koristio i helikopter Mi-8 MTV, no budući da je njegov let skuplji, koristio se za one najviše skokove, iznad 3000 metara.

Na redu su bili skokovi s visine od oko 1200 metara. Nakon što su padobranci složili svoju opremu, usli-

jedio je obvezatan pregled. Nije potrebno napominjati da doista sve mora biti u savršenom redu, posljedice su jasne i zastrašujuće... U avion je ušao i naš fotograf, a potpisani autor ga je ispratio riječima: "Pazi na aparat, unutra su mi slike za reportažu". Avion je poletio, mi koji smo ostali na tlu zaputili smo se prema tzv. "palačinki", vrsti strunjачe koja predstavlja idealni cilj doskoka. Dan je, kako smo već rekli, bio idealan. No, kako je to propisano prvo je iz aviona ispuštena vrpca koja reagira na pravac i jačinu vjetra. Imo zanimljiv nadimak - "leteća glista". Instruktor koji je na tlu potom je radiovezom onima gore pripio "glistinu" reakciju. Ubrzo su padobranci počeli iskakati...

Doskok na "palačinku"

Fasciniralo me oštro instruktorsko oko. Naime, ja sam isprva (doduze kroz tamne naočale) na nebu video samo sićušne točkice, a već sam oko sebe čuo ocjene iskakanja i slobodnog pada, pa potom otvaranja: "Ovo je dobro", "Kud je ovaj pošao?", "Ovo je ovaj, taj, onaj...". Vidi te što znači iskustvo i praksu! Inače, kada se malo približe, padobrane je lako vidjeti zbog njihovih jarkih, fluorescentnih boja. Padobrani koji se rabe u borbenom djelovanju tamniji su, zagasitiji, kako bi se bolje ukloplili u okoliš. Podsjetimo, takvo djelovanje izvodi se uglavnom noću.

Vrlo brzo padobranci su jedan za drugim počeli sigurno slijetati na tlo. Ja u skokovima nisam primijetio

Priprema
opreme za
skok...

■ Za napredne skokove potrebna je visoka koordinacija, samokontrola i stabilnost. Nepoštivanje tih postulata može dovesti i do neugodnih scena u kojima svojim učenicima instruktori ne mogu pomoci. Instruktori se svakome posvećuju i individualno, jer svatko ima svoje vrline i mane, i svoje krize koje mora proći

nikakvih poteškoća, ali instruktori su sigurno imali što za reći. Svaki doskok popraćen je komentarom, bilo je i zadirkivanja, ali sve se zapravo odvija u dobroj

je tijekom našeg boravka najprecizniji skok u samo središte "palačinke" izveo poručnik Robert Mikac. U novinarskoj ulozi bio je kada je za Hrvatski vojnik izvješćivao iz Afganistana, hrvatskog kontingenta u ISAF-u. Ovu reportažu možda je ipak trebao napisati on... ■

namjeri i atmosferi. I nakon otprilike sat vremena, sve opet kreće ispočetka... Idealne uvjete trebalo je iskoristiti.

I za kraj, kako bismo se povahili da i novinari znaju dobro skakati padobranom, napomenut ćemo da

Nekoliko "naprednih" padobranskih crtica

-U svim vojskama svijeta klasični padobranci desant danas nije osobito aktualan, više se rabi kao oblik prijevoza. Aktualan je padobran "krilnog" tipa, jer omogućuje veći horizontalni prelet (iza neprijateljskih linija), te skakanje s vojničkom opremom i sustavom za kisik.

-Da bi vas postrojba poslala na naprednu padobrancu obuku, prvo morate proći temeljnu. Tu je, naravno, i zdravstvena sposobnost.

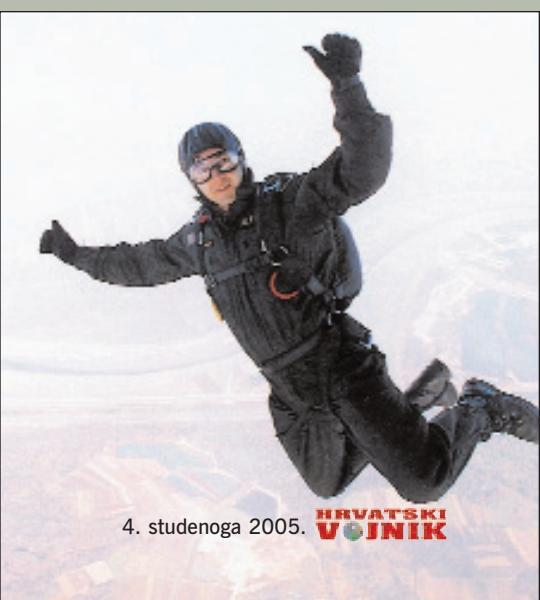
-Steći napredne padobranske vještine, što je i cilj ovoga tečaja, znači naučiti skakati "na slobodno" s padobranom. Treba ovladati slobodnim padom, dakle kontrolirati tijelo, izvoditi zaokrete, salta, klizanja... Potom, kontrolirati visinu, sigurno otvoriti padobran i prizemljiti na prostor veličine pola nogometnog igrališta.

-Obuka je s obzirom na logističke mogućnosti koncipirana sukladno klasičnoj metodi. Isprrva se skače s prisilnim otvaranjem ili "na gurtnu", nakon određenog broja skokova (5-10) prelazi se na slobodni način, iskaču i samostalno otvaraju padobran.

-U obuci se postupno povećava visina (od otprilike 1000 do 4000 metara) i vrijeme zadrške (cilj je najmanje 30 sekundi).

-Obuka je temelj za sve daljnje aktivnosti vojnih padobranaca - skakanje s teretom, kisikom... Konačni cilj jest postati kompletan vojnik-padobranac koji se može koristiti padobranom za provedbu zadaće s preletom. No, postoji i mogućnost usavršavanja. Iz najupornijih i najspesobnijih padobranaca moguće je stvoriti temelj novog instruktorskog kadra. Vojnog ili civilnog. To je dugačak put, jer za dobrog instruktora potrebno je skakati 6-7, pa i 10 godina.

-Posebna "poslastica" nakon uspješnog završetka napredne obuke jest mogućnost dobivanja "civilne" padobranske dozvole, tj. možete se baviti sportskim padobranstvom. Podsjetimo, najbolji svjetski sportski padobranci gotovo su isključivo profesionalni vojnici.

Odlikanje slovenskom vojnom izaslaniku

Ministar obrane Berislav Rončević, u ime predsjednika RH Stjepana Mesića, 26. listopada uručio je odlikovanje Reda hrvatskog trolista vojnom izaslaniku Republike Slovenije brig-

diru Bogdanu Koprivnikaru, koji odlazi na novu dužnost.

Na svečanosti koja je tim povodom priređena u MORH-u brigadir Koprivnikar je kazao kako je iznimno ponosan na dodijeljeno mu odlikovanje, te što je u ove četiri godine, koliko je bio na toj dužnosti, mogao sudjelovati u izgradnji hrvatskih oružanih snaga i dobrosusjedskih odnosa Hrvatske i Slovenije.

Proces prilagodbe HV-a sličan je procesu koji je Republika Slovenija već prošla. Recepta kako okončati reformu nema, pa vam u tome možemo mnogo pomoći, poručio je brigadir Koprivnikar. Ministar Ronče-

vić je, pak, zahvalio brigadiru Koprivnikaru na svemu što je u proteklom razdoblju učinio za razvoj OS-a te je posebice istaknuo kako dodjela ovako visokog odlikovanja nije uobičajeni postupak pri ispraćaju vojnih izaslanika.

Svečanosti u MORH-u između ostalih nazočili su veleposlanik Republike Slovenije u Hrvatskoj Njegova Ekscelencija Peter Andrej Bekeš, pomoćnik ministra obrane za obrambenu politiku Igor Pokaz, načelnik Uprave za operativne poslove GSOS-a general bojnik Drago Lovrić te načelnik Uprave za obrambeno planiranje i međunarodnu vojnu suradnju brigadni general Mate Pađen.

M. PERVAN STIPIĆ

Zlatna plaketa francuskom timu

U povodu završetka aktivnosti stručnog tima francuske ratne mornarice, angažiranog u provedbi projekta "Audit HRM", 28. listopada je državni tajnik MORH-a Mate Raboteg uručio Zlatnu plaketu MORH-a voditelju tima kapetanu fregate Jan Philippeu.

koje je potrebno provesti kako bi se udovoljilo izazovima jadranskog obalnog područja, kao i udovoljilo hrvatskoj želji za raspolažanjem kapacitetima potrebnim za sudjelovanje u pomorskim aktivnostima i operacijama u sklopu NATO struktura i struktura Europske unije.

Rezultat "Audita" trebali bi biti: analitički elementi za razvoj buduće uporabe HRM-a, te elementi za procjenu nabave sredstava koje treba dugoročno osigurati. Za vrijeme boravka u Hrvatskoj, od 3. do 28. listopada, francuski su stručnjaci obavili niz radnih sastanaka, kako u institucijama MORH-a i OS RH, tako i u drugim ministarstvima.

Svrha programa "Audit HRM" je ustanoviti stanje u kojem se nalazi HRM, te odrediti smjernice njezinog daljnje djelovanja, kao i razvoja obalne straže koja bi jednim dijelom bila u mjerodavnosti HRM-a. Za izradu neovisnog izvješća francuskog tima (pet časnika i jedan dočasnik) o provedenom programu, predložene su mjere racionalizacije

Svečanom činu dodjele Zlatne plakete MORH-a nazočili su i vojni izaslanik Republike Francuske u Hrvatskoj pukovnik Pierre Desjeux, član projektnog tima kapetan korvete Antoine de Rochefort, brigadir Marijan Kuzmić iz M-3 te Enio Jungwirth iz Instituta za istraživanje i razvoj obrambenih sustava.

M. PERVAN STIPIĆ

snimio Davor KIRIN

U prigodi blagdana Svih svetih

U prigodi obilježavanja blagdana Svih svetih i Dušnog dana, podno središnjih krijeva na grobljima Miroševac i Mirogoj visoka izaslanstva položila su vijence i zapalila svjeće. Vijence su podno središnjeg krija u Aleji hrvatskih branitelja na Mirogoju položili predsjednik RH Stjepan Mesić u pratinji načelnika GS-a OSRH generala zbora Josipa Lucića, izaslanstva Hrvatskog sabora i Vlade RH, Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i MUP-a te MORH-a i OSRH na čelu s ministrom obrane Berislavom Rončevićem.

snimio Tomislav BRANDT

Pet godina RACVIAC-a

Regionalno središte za pomoć u provedbi sporazuma o kontroli naoružanja i verifikaciji - RACVIAC obilježilo je 27. listopada u vojarni "Vitez Damir Martić" u Rakitju petu godišnjicu djelovanja.

Na svečanosti su uz djelatnike RACVIAC-a i predstavnike MO i OSRH-a bili i veleposlanici i vojni izaslanici zemalja članica i zemalja zainteresiranih za rad RACVIAC-a te brojni drugi visoki vojni i civilni dužnosnici.

RACVIAC je kao projekt nastao u sklopu III. radnog stola Pakta o stabilnosti i pokazao se jednim od njegovih najuspješnijih projekata. Inicijativu za osnivanje tog multinacionalnog regionalnog središta koje svojim aktivnostima pruža potporu

u jačanju povjerenja i sigurnosti na području jugoistočne Europe dala je SR Njemačka, a s radom je započeo u listopadu 2000. godine nakon potpisivanja bilateral-

nog ugovora između Vlade Republike Hrvatske i SR Njemačke. Osoblje RACVIAC-a čine vojni i civilni predstavnici četrnaest zemalja. Upravno tijelo RACVIAC-a je Multinacionalna savjetodavna skupina (MAG) u kojoj su zastupljeni predstavnici svih 20 zemalja koje su uključene u RACVIAC.

Težišni sporazumi i konvencije kojima RACVIAC daje potporu jesu Sporazum o subregionalnoj kontroli naoružanja, Bečki dokument '99, Ugovor o otvorenom nebu (Open Skies Treaty), a organizira i tečajeve engleskog jezika iz terminologije kontrole naoružanja, te različite seminare.

Od travnja ove godine RACVIAC je proširio svoju misiju na provedbu seminara/radionica iz područja pre-

snimio Tomislav BRANDT

Ravnatelj RACVIAC-a, grčki brigadni general Stergios Papotis, istaknuo je kako će RACVIAC nastaviti i dalje pomagati regiji u nastavku reformi

namjene vojnih objekata, nekretnina i osoblja (Defence Conversion).

Ravnatelj RACVIAC-a, grčki brigadni general Stergios Papotis, istaknuo je kako je do sada u aktivnostima RACVIAC-a sudjelovalo više od 2800 sudionika te kako će RACVIAC nastaviti i dalje pomagati regiji u nastavku reformi koje trebaju pridonijeti daljnjoj demokratizaciji te povećanju stabilnosti i sigurnosti.

Ispred Ministarstva obrane RACVIAC-u je čestitke uputio pomoćnik ministra obrane za obrambenu politiku Igor Pokaz. Istaknuo je kako je RACVIAC u kratkom vremenu prepoznan kao kvalitetna organizacija te je napomenuo da će Republika Hrvatska nastaviti i dalje podupirati aktivnosti RACVIAC-a.

L. PARLOV

U RACVIAC-u održana godišnja konferencija

Od 17. do 19. listopada u RACVIAC-u je održana redovita godišnja konferencija multinacionalne savjetodavne skupine (MAG-a), koja je odgovorna za rad RACVIAC-a.

Prvog dana konferencije raspravljaljalo se o proračunu RACVIAC-a, kao i o ostalim finansijskim pitanjima (op. godišnji proračun iznosi otprilike 800 000 eura). Na konferenciji su bili predstavnici svih 20 zemalja članica, kao i zemlje sa statusom promatrača (Kanada, Česka Republika, Danska, Poljska, Španjolska i SAD).

Bili su pozvani i predstavnici zemalja zainteresiranih za rad RACVIAC-a, kao i predstavnici međunarodnih organizacija, i to: OESS, SEESAC, SEDM, NATO i DCAF.

Tijekom konferencije ravnatelj RACVIAC-a brigadni general Stergios PAPOTIS iznio je svoje polugodišnje

izvješće o radu RACVIAC-a, te se potom raspravljalo o novoj strukturi RACVIAC-a s obzirom na novododijeljenu mu zadaću iz područja Defence Conversion, odnosno razmjene iskustava u prenamjeni vojnih objekata i vojne industrije u civilne svrhe te smanjenja prekobrojnog vojnog osoblja u oružanim snagama, tematice koja je iznimno važna i Republici Hrvatskoj i njezinim oružanim snagama.

Tijekom konferencije izabran je i novi predsjedavajući MAG-a. Idućih godina dana bit će to general bojnik Zdravko Ponoš, koji u Srbiji i Crnoj Gori obnaša dužnost zamjenika načelnika Glavnog stožera vojske SiCG.

OJI

Budućnost misije

Izglasana je nova UN-ova rezolucija u svezi s Afganistanom, koja sadrži nekoliko ključnih fraza vezanih za ISAF misiju. Prepoznajući izazove s kojima se susreće Afganistan, a odnose se na sigurnosnu situaciju u pojedinim dijelovima zemlje, donesena je odluka o produženju postojanja mirovne misije ISAF na dvanaest mjeseci nakon 13. listopada 2005.

Iz Afganistana Tomislav KASUMOVIĆ

Kada se mirovna misija ISAF oformljavala, primarna joj je uloga bila pomaganje Islamske Republike Afganistan u osiguranju mira unutar Kabula i okolnih područja te provedba ophodnji u šesnaest policijskih distrikta u Kabulu i okolicu. Na političkoj razini ISAF usko surađuje s afganistanskim vlastima, UN-ovom misijom UNAMA-om, UN-ovim agencijama, međunarodnim organizacijama i nevladnim organizacijama. Kao dio toga ISAF je oformio i timove za vezu (*Liaison teams*) u svim departmanima Islamske Republike Afganistan u UNAMA-e. ISAF trenutačno vodi projekte civilno-vojne suradnje u cijelom gradu, pri tome se koncentrirajući na poštivanje osnovnih ljudskih potreba kao što su svježa voda, električna struja, zakloni, poboljšanje postojeće infrastrukture.

Pomaci i promjene

Od kada su se u sklopu mirovne misije ISAF počele provoditi zadaće sigurnosti i održavanja mira u Kabulu, dogodili su se određeni pomaci i promjene koje će u budućnosti definirati ulogu i područje djelovanja misije ISAF. SAD, koje trenutačno imaju oko dvije trećine ukupnog broja snaga u Afganistanu, pokušavaju u pregovorima pridobiti europske NA-

TO saveznike u zajedničkoj borbi protiv talibana. Postoje određene naznake među NATO saveznicima o ujedinjenju NATO-ove mirovne misije ISAF s američkom operacijom *Enduring Freedom* u jednu misiju. Čak je i afganistanski predsjednik Karzai izjavio da će prije ili kasnije postojati jedno zapovjedništvo za dvije operacije i one će biti vođene pod NATO-ovom zastavom. Usporedo s tim izglasana je i nova UN-ova rezolucija vezana za Afganistan. Naime, UN je objavio rezoluciju Vijeća sigurnosti 1623 u rujnu 2005. koja sadrži nekoliko ključnih fraza vezanih za ISAF misiju. Prepoznavajući izazove s kojima se susreće Afganistan, a tiču se sigurnosne situacije u pojedinim dijelovima zemlje, uloga koju imaju ISAF i operacija Enduring Freedom je dobrodošla, pogotovo pomoć koja je pružena za provedbu izbora. Uz sve navedeno donesena je odluka o produženju postojanja mirovne misije ISAF, prethodno definirane rezolucijom 1386 iz 2001. godine i dodatnom rezolucijom 1510 iz 2003., na dvanaest mjeseci nakon 13. listopada 2005. Osim svega navedenoga, što govori o velikim promjenama, odnosno širenju mirovne misije ISAF, pridodajmo i posjet glavnog tajnika NATO-a Jaap De Hoop Scheffera, koji je u Afganistan stigao početkom mjeseca kao čelnik izaslanstva Sjeverno-atlantskog vijeća u trodnevnom posjetu NATO-ovoj misiji ISAF. Izaslanstvo se sastojalo od 26 trajnih predstavnika zemalja članica NATO-a kojima se također pridružio i NATO-ov zapovjednik za Europu američki general James L. Jones. Sastanak je imao osobitu važnost jer se dogodio u vrijeme kada NATO razmatra očekivano proširenje mirovne misije u južnim dijelovima zemlje. Osim najavljenih sastanaka planira se također i sasta-

nak glavnog tajnika NATO-a s afganistanskim predsjednikom Karzajem na konferenciji za novinare u predsjedničkoj palači.

Uništeno pola tone opijata

Osim pomaka i promjena u misiji ISAF vidljiva su i poboljšanja u funkciranju lokalnih vlasti, policije i vojske. Primjer toga je provedba velike operacije proteklih dana u kojoj su afganistanske specijalne snage za narkotike (Afghan Special Narcotic Force, ASFN) provele niz racija na prometnici ilegalnih droga u Helmand provinciji, pri čemu su provedene racije na bazarima i na mjestima gdje se droga skladišti. Tijekom racija nekolicinu osumnjičenih preprodavača droga zadržao je ASFN kojem je predsjednik Karzai dao specijalne ovlasti. Osumnjičeni su potom predani policiji koja funkcionira pod novim sustavom provedbe zakona protiv kriminala i borbe protiv droge. Osumnjičeni će biti optuženi za kriminalne radnje. Više od pola tone opijata je uništeno u raciji. ASFN funkcioniра pod izravnom ovlasti predsjednika i ministra unutarnjih poslova, te ima ovlasti uništiti narkotike na mjestu pronalaska tijekom provedbe operacija i na taj način osigurava da se droga ponovno ne nađe na cestama. ■

Razoren
kraljeva
grobnica

Pogledi koji govore pomožite...

Ovaj članak posvećen je brojnim stradalima u potresu u Kašmiru 8. listopada 2005. i vama, čitateljima da vas potakne na razmišljanje o stvarnim životnim vrijednostima, te vam približi situaciju u kojoj se ovaj napola uništeni dio svijeta sada nalazi

Iz Pakistana Zlatko SUDIĆ

Ovaj tekst je nastao spontano, iznikao je iz svakodnevnih međusobnih razgovora hrvatskih vojnih promatrača koji su raspoređeni diljem Kašmira i koji, nažalost, svakodnevno svjedoče razvoju situacije i događajima koji prate ovo područje nakon strašnog potresa koji se dogodio 8. listopada ove godine. Potresa koji je odnio mnoge živote, mnoge krovove nad glavama, te uvukao tugu u mnoge domove, jednostavno izbrisavši s lica zemlje mnoge pojedince i obitelji, u nekim slučajevima i cijela naselja, a svojim povremenim udarima i dalje prijeti, te tako svaki put iznova ledi krv u žilama i zaustavlja dah, a nitko, baš nitko ne zna hoće li i kada stvarno prestati.

U zadnja dva tjedna više od 900 novih potresa

Nevjerojatan je podatak da je nakon prvog i najjačeg udara u protekla dva tjedna bilo više od 900 novih od kojih su neki bili jači od šest stupnjeva po Richteru, a osjećaj je takav kao da se zemlja stalno ljulja

Mnogi su ostali bez krova nad glavom, hrane i vode

i trese, a potres kao da zapravo nikada nije ni prestao. Pokušavam sve vjerodostojno opisati i na taj način vam prenijeti patnju ovih jadnih ljudi bez krova nad glavom. Nažalost priroda opet prijeti, jer na sje-

veru već sniježi, zahladnjelo je pa se pogoršava i ovako loša situacija. Nadalje, neprohodna područja i ceste, kojih ponegdje više nema, još su jedna stvar u nizu koja ovu veliku operaciju čini još težom, jer do onih najugroženijih se jako teško dolazi.

Ali kako u svakom zlu ima i malo dobra pokazao je i ovaj slučaj, jer mnoge zemlje i organizacije poslale su pomoći u sredstvima i ljudima, te tako svi zajedno pokušavaju pomoći, i bez obzira na to od kuda dolazili rade kao jedan. Mnogima je ovo napokon otvorilo oči i nagnalo ih da razmišljaju o pravim životnim vrijednostima i bogatstvima, a akcije zbrinjavanja i spašavanja traju neprekidno u svim potresom pogodenim dijelovima.

Kao da se sunce ugasilo...

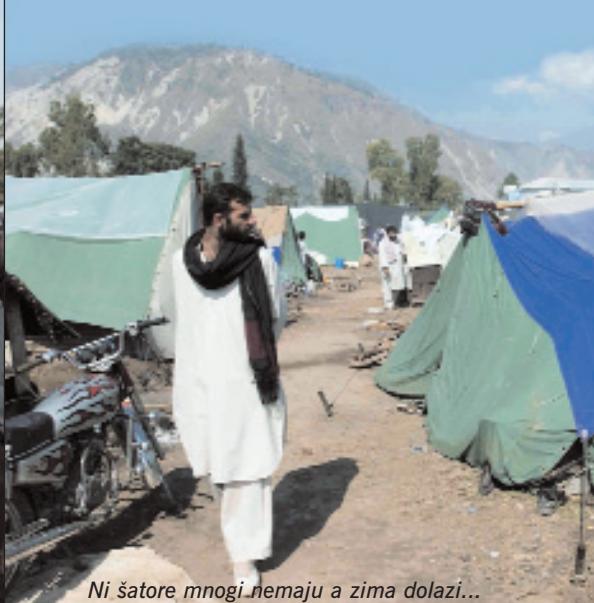
Kako i mnogi, tako i naši promatrači svjedoče kako nevolja uvijek poveže naizgled nespojivo. Hrvatski časnik, satnik Dražen Naglić doživio je potres, ispričao nam to na

Neka mjesta potres je potpuno uništilo

Posljednji ispraćaj žrtava potresa

Ni šatore mnogi nemaju a zima dolazi...

svoj osobit, dirljiv i iskren način, odajući počast svim nastrandalima.

"Vrijeme polako prolazi, ne prebrozo, ne presporo. Svaki dan ovdje u Pakistanu po nečemu je osobit. Na ulicama ljudi nasmijana i vedra lica, ljubazni i uvijek spremni pomoći. U svoj toj neimaštini kao da vlasna idila, ali... neočekivano i iznenada priroda je oslobođila golemu snagu, snagu vrijednu strahopštovanja - POTRES! U trenutku se sve promijenilo, nakon strašne tutnjave nastala je tišina. Kao rukom odneseno sve što su imali i voljeli nestalo je, a lica vedra i nasmijana zamjenila su tužna i uplakana. S ulica ne samo da je nestala idila, nego su nestale i ulice i ljudi, a ostali samo povici i jauci. Izbezumljena lica bespomoćnih ljudi danima su u potrazi za svojim najmilijima, ali vrijeme kao da je stalo, kao da se ugasio sunce koje nikada više neće zasjati.

Oko srca hladnoća i tjeskoba. Razmišljanja mi lutaju u potrazi za svjetлом, za nečim što će sve izbri-

sati i vratiti na staro. Ali sve se iznova vraća na početak ili bolje reći na kraj. Je li to zločin i kazna? Ne, jer razlog jednostavno ne postoji. Priroda je na okrutan način pokazala svoju snagu. Duga i tiha patnja i dalje traje, ljudi navikli trpjeti bespomoćno čekaju dolazak zime, a ona je ovdje već odškrinula svoja vrata. Bez krova nad glavom, bez hrane i vode... Ipak, golin rukama, nepokolebljivo razgrču kamenje i grade skrovista. Kao da žele pokazati toj snažnoj prirodi kakva je snaga u njima, malim, običnim ljudima, i da se neće samo tako predati.

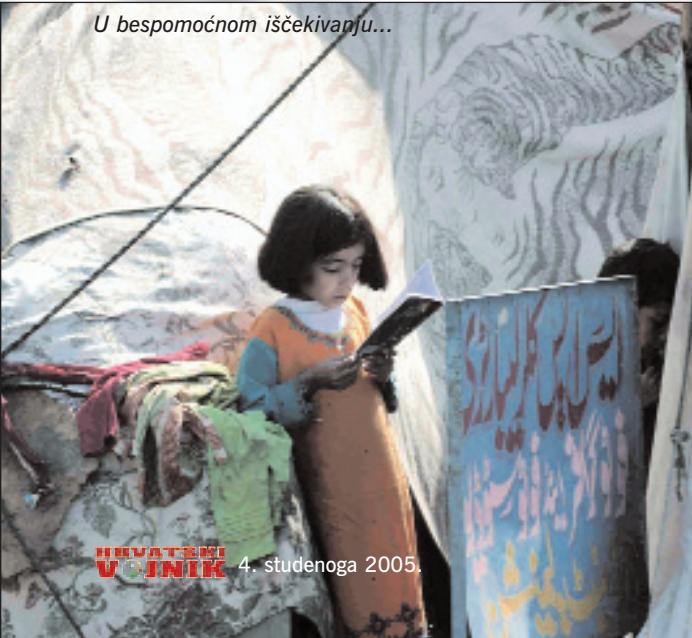
Odjednom nitko više ne pita za vjeru, granice se brišu, makar i na trenutak. Je li to buđenje ili Sudnji dan? Nakon svega, ljudi su ostali samo ljudi, svi isti pred prirodom. Polako postajem svjestan vrijednosti malih, do sada neprimjetnih stvari. Tako male, a ipak tako velike. Zar se trebalo nešto ovakvo dogoditi da počnemo cijeniti ono što imamo? Ne ponovilo se!"

Sve je nebitno u usporedbi s patnjom

Otvorimo oči i progledajmo ne čekajući prirodu da nas na to ponovo potakne. Ponekad je dovoljna samo dobra volja i osmijeh, ponekad mnogo više, ali sve je to neznatno u usporedbi s patnjom ovih ljudi. Pogledi i lica ljudi kao da govore: "Pozovite jer možda će i vama pomoći jednom biti potrebna". Život nezaustavlјivo ide dalje i sunce polako zalazi. Buku neumornih strojeva i glasno dovikivanje zamijenila je tišina i šapat ljudi pod šatorima, a mnogi ih nemaju. Ipak, konačno, kasno u noći Kašmir tone u san i tko zna kakvo će buđenje sutra imati?

Ovaj članak je posvećen brojnim stradalima u potresu u Kašmiru 8. listopada 2005. godine i vama, čitateljima da vas potakne na razmišljanje o stvarnim životnim vrijednostima, te da vam približi situaciju u kojoj se ovaj napola uništeni dio svijeta sada nalazi. Još jednom, nikada i nikome se ne - ponovilo!!! ■

U bespomoćnom iščekivanju...

Mnoge zemlje i organizacije poslale su pomoć

Aeromiting u Grčkoj

Archangel 2005

Sa zrakoplovima AN-32 i PC-9 hrvatski piloti sudjelovali su na aeromitingu u Grčkoj. Grčko ratno zrakoplovstvo je prikazalo cijelokupnu tehniku, uključujući i PZ sustav Patriot i najnoviju akviziciju F-16 Block 50, s vrlo respektabilnim dijapazonom naoružanja. Osobito je zanimljivo bilo na štandovima proizvođača zrakoplova. Moglo se ući u cockpite najmodernijih lovaca Gripen, Rafale i Eurofighter, što su obilato iskoristili naši mladi piloti MiG-a 21...

Bernard BARTOLUCI

Ovaj airshow možemo smatrati svojevrsnom prekretnicom što se tiče HRZ-a, naime naše izaslanstvo se sastojalo samo od pilota i tehničara, i to više od 70% njih školovanih u Hrvatskoj.

Odlazak nije bio osobito jednostavan, zbog određenih organizacijskih problema. Let do Grčke je prošao bez problema, jedino je slijetanje otežalo loše vrijeme iznad zračne baze Tanagra. Nakon izlaska iz aviona AN-32 dočekala nas je poslovna grčka gostoljubivost. Osobito nas je sve dojmila iznimna organiziranost, tim više što je to bio prvi veći aeromiting održan u Grčkoj. I obično dosadne carinske formalnosti izvedene su na najbrži mogući način, naravno uz okrjeput koja je dobrodošla nakon trosatnog leta. Svatko je dobio simbolične poklone, turističke brošure i kompletan program, te nam je dodijeljen zrakoplovni poručnik i vozač autobusa, koji su nam uvijek bili na raspolaganju. Nakon prihvata naših zrakoplova AN-32 i PC-9, uputili smo se u našu "bazu" na Egejskom moru. Put do našeg smještaja je vodio kroz predgrađa Atene, pa smo se mogli uveriti u svu ljepotu i veličinu toga grada. Smještaj je bio još jedno pozitivno iznenađenje, to je u biti odmaralište njihovog ratnog zrakoplovstva, vrlo uređeno, pa se u sklopu njega nalaze dječje igralište,

kino na otvorenom, i izvrstan restoran. U klimatiziranim sobama nas je čekala dobrodošlica - lumenke sokova i vode, naravno u hladnjacima.

Efektan program u zraku

Prvi dan aeromitinga je bio službeni, dakle zatvoren za javnost, tako da se mogla razgledavati zrakoplovna tehniku bez uobičajene vremene ljudi koja vlada na takvim događajima. Grčko ratno zrakoplovstvo (GRZ) prikazalo je cijelokupnu tehniku, uključujući i PZ sustav Patriot i najnoviju akviziciju F-16 Block 50 s vrlo respektabilnim rasponom naoružanja. Posebice je zanimljivo bilo na štandovima proizvođača zrakoplova. Sve je bilo u znaku namjere GRZ da nabavi novi borbeni zrakoplov. Moglo se ući u cockpite najmodernijih lovaca Gripen, Rafale i Eurofighter, što su obilato iskoristili naši mladi piloti MiG-a 21, koji su mogli iz prve ruke čuti sve relevantne podatke o pojedinim zrakoplovima. Na štandu Lockheed Martina se, pak, mogla vidjeti budućnost: multimedijalni prikaz mogućnosti najnovijeg lovca F-35. U tom avionu pilot je operater više nego letač i sve sliči računalnoj simulaciji. Od novijih školsko-borbenih aviona isticali su se Aermac-

chi M-346 i BAe Hawk Mk 128, koji je trenutačno u vrhu tog segmenta zrakoplovstva u svijetu.

U nedjelju već ujutro su se počele slijevati rijeke ljudi u zrakoplovnu bazu. Program u zraku je počeo vrlo efektno, takvo nešto nisam viđao na aeromitinzima, simulacijom bliske zračne borbe između dva Miragea 2000 i dva F-16, koji su u 10 minuta manevriranja pod forsažom ostavili publiku bez dah. Nakon njih je slijedio prikaz klasičnog CSAR-a sa četiri F-16 i dvije Super Pume, a za kraj ove izvrsne predstave mogućnosti GRZ, ostala je simulacija napada na zrakoplovnu bazu u kojoj je sudjelovao čak 21 avion: A-7, F-16, F-4 i Mirage 2000. I opet je sve bilo iznimno koordinirano i efektno. Ostatak letačkog programa je bio više-manje klasičan za tu vrstu *airshowa*, dakle prikaz letnih karakteristika pojedinih zrakoplova, od kojih bih izdvojio, uz standardno dobre Frecce Tricolori i Patruila Aguila, F-16 iz Nizozemskog display teama koji je stvarno iskoristio sve mogućnosti tog izvrsnog aviona.

Propuštena prilika za promociju

Na žalost mi nismo sudjelovali u zračnom programu, a sudeći po kvaliteti naših instruktora na avionu PC-9 propustili smo izvrsnu priliku za promociju naše zrakoplovne tradicije o kojoj se kod nas i izvan naših granica jako malo zna. Status pilota u Grčkoj potvrdilo nam je mnoštvo ljudi koji su tražili naše potpisne, što je bilo sasvim novo iskustvo za nas, no znajući da predstavljamo svoju zemlju nastojali smo svima izaći u susret. Šteta je što nismo mogli promovirati i naš turizam, zbog nedostatka prospekata turističke zajednice, jer se sve zemlje koriste ovakvim priredbama i za takav način promidžbe. Primijetili smo da ljudi vrlo malo znaju o našoj zemlji, osim za nogometare, tako da smo iskoristili ovu prigodu i za upoznavanje ljudi s nekim obilježjima Republike Hrvatske.

Ovaj posjet možemo smatrati vrlo uspješnim, jer smo svojim odzivom produbili odnose sa GRZ-om, a također su ostvareni kontakti s brojnim pilotima i proizvođačima vojne tehnike. Imali smo uvid u najmodernejšu zrakoplovnu tehniku koja se trenutačno može nabaviti, jedino se osjećalo odsustvo izlagачa iz Rusije. Mlađi piloti su imali prigodu prvi put biti s "druge strane" jednog ovakvog događaja. Mogli smo vidjeti iz prve ruke svu složenost organizacije aeromitinga, te ćemo u svakom slučaju iskoristiti ta znanja ukoliko i HRZ organizira takve manifestacije. Sve pohvale idu i organizatorima koji su nam u svakom trenutku bili na dohvat ruke. Znakovito je bilo i zajedništvo između pilota, bez obzira na to iz koje zemlje dolaze, koje je potvrđeno zajedničkim druženjem i izmjenjivanjem iskustava na kraju priredbe. ■

Seahawk

An-32

Hrvatski piloti i naš PC-9

F-16

Mihovil Brebrić, reprezentativac u wakeboardu i ročnik sportske satnije

Vodene vratolomiјe

Za vrijeme služenja vojske u wakeboardu sam postigao svoje najbolje rezultate. Moji zapovjednici su doista vrlo korektni što se sporta tiče i izlaze mi u susret

Domagoj VLAHOVIĆ

snimio Davor KIRIN

Na spomen wakeboarda čak se i potpisnom novinaru, koji sebe smatra vrsnim poznavateljem sporta (doduše "foteljskim"), u glavi pojavio veliki upitnik. Glad za (sa)znanjem odvela me je do sportske satnije, gdje sam nastojao svoju značelju utoliti i usput informirati naše čitatelje. Naravno, uz "sitnu" pomoć Mihovila Brebrića, reprezentativca u wakeboardu i trenutačno ročnika Hrvatske vojske.

Što je wakeboard?

Riječ je o sportu čija rasprostranjenost najbrže raste u svijetu. Recimo da se radi o ljetnoj varijanti snowboarda. Dakle, daskanje na vodi, uz bočno kretanje. Daska je šira, noge se drže paralelno. Postoje dvije pogonske varijante. Jedna je da vas vuče gliser, a druga da vas vuče specijalna vučnica, tzv. ski-lift. U Hrvatskoj ih ima dvije: u Puntu i Po-reču. Do prije 5-6 godina jedna je postojala i na Jarunu, a upravo se jedna postavlja na Pagu, u uvali Zrče. U Europi su vrlo popularne. Imaju ih svi razvijeniji gradovi u blizini mora ili jezera. Mogu biti postavljene ili na kopnu ili u plićeaku. Pokreće ih elektromotor, slično žičari. Draža mi je varijanta s čamcem, ali to je za naše pojmove dosta skupo. Treba imati i gliser, koji dode barem 30-40 tisuća eura.

Kako to ste izabrali baš taj sport?

Već gotovo deset godina vozim snowboard, no kada sam se susreo s wakeboardom, počeo sam se ozbiljnije baviti njime. Padovi su malo blaži, a ukupan "film" je isti. U wakeboardu sada imam mnogo bolje rezultate nego u snowboardu, koji uglavnom vozim samo iz svog užitka.

Kako je wakeboard natjecateljski organiziran u Hrvatskoj?

Potpadamo pod Savez skijanja na vodi, koji je pod kapom Hrvatskog olimpijskog odbora. Čim sam se počeo baviti wakeboardom osnovao sam svoj vlastiti klub, prvi u Hrvatskoj. Postoji još jedan klub na Krku. Budući da sam prvi počeo s wakeboardom, ja vodim ljudе na natjecanja.

Natjecateljski uspjesi?

Nedavno je na Svjetsko prvenstvo u Budimpeštu išla hrvatska reprezentacija. Momčadski smo osvojili sedmo mjesto, sa samo tri natjecatelja. Njemačka ih je npr. imala 32-ojicu. Ja sam 2004. bio prvak Hrvatske, ove godine to nisam ponovio, malo sam se ozlijedio pa nisam dobro odvozio. Prošle i ove godine ušao sam u prvi 18 na europskom prvenstvu, a dvaput sam se plasirao u finale europskog Pro-toura, dakle, među prvih dvanaest.

U Hrvatskoj ima malo vučnica. Je li njezina instalacija skupa?

Može se reći da jest. Potrebne su svakojake dozvole, građevinske, uporabne, lokacijske, suglasnost policije,

vatrogasaca... Sam lift nije toliko skup. Postavlja se oko dva tjedna, i to košta oko 200 000 eura, no može imati komercijalni učinak, biti rekreativska i turistička atrakcija. Ljudi više ne žele ležati na plaži, nego se žele nečim i baviti. Pomoću vučnice se u krug mogu voziti ljudi širokog raspona godina, od petogodišnje djece pa nadalje. Početnici rabe skije i ne staraju iz vode, nego s male rampe na kopnu.

Je li to skup sport?

Dnevna karta otprilike košta 20 eura, godišnja oko 4300 kuna. Ne može si je priuštiti baš svatko. Čekam da se kod nas sve skupa razvije i da se kroz klubove može normalno trenerati. Kao prvak Hrvatske, na vučnicama nemam nikakav popust. Također, daska i vezovi dođu prosječno 500-600 eura. Moja natjecateljska daska košta 1000 eura.

Vaši budući potezi?

Želio bih da wakeboard ponovno oživi na Jarunu. Tražim podršku ŠRC-a "Jarun" i grada Zagreba. Veliki je to projekt, uz puno papirologije. Na Pagu su na papire čekali dvije godine. Iduće ljeto bit će stalno na Pagu i sve pokušati "podignuti", te napraviti "Hrvatski kup" i "Hrvatski tour". U svrhu popularizacije pokrenuo sam i Internet stranicu www.wakeboard.hr s dnevnim novinama, slikama, forumom... Diplomirao sam ekonomiju i wakeboardom se želim baviti natjecateljski, ali i poslovno.

Za kraj, dojam o služenju vojske u sportskoj satniji?

Dovoljno je reći da sam za vrijeme služenja vojske u wakeboardu postigao svoje najbolje rezultate. Moji zapovjednici su doista vrlo korektni što se sporta tiče i izlaze mi u susret.

Hrvatske snage na vježbi u Albaniji

U Albaniji je početkom listopada održana multilateralna vojna vježba traganja i spašavanja pod nazivom "Eagle SAR 05".

Uz zemlju domaćina, na vježbi su sudjelovale Hrvatska, Grčka, Makedonija i Italija, a sve pod NATO zapovjedništvom u Tirani. Vježba se sastojala od pomorske, zračne i kopnene komponente sa scenarijem na kopnu - potraga i spašavanje ljudi iz zrakoplova koji je prinudno sletio u brdovito-planinsko područje (uz uporabu zemaljskih snaga i helikoptera) i na moru - potraga i spašavanje ljudi iz broda u nevrijemljivoj vremenskoj situaciji (uz uporabu brodova i helikoptera).

Cilj vježbe bio je povećanje multilateralne suradnje za združene misije, standardizacija procedura za združene i mješovite SAR operacije, te verifikacija uporabe nacionalnih i međunarodnih normi u takvim operacijama. U pomorskoj komponenti vježbe - traganje na moru, sudjelovale su Albanija, Hrvatska, Grčka i Italija. Od hrvatskih snaga

ga za potrebe traganja i spašavanja na moru angažiran je brod HRM-a BS-73 Faust Vrančić i helikopter HRZ-a MI-8 MTV1. Nacionalni kontingenat HRM-a brojao je 40 pripadnika HRM-a, a zapovjednik kontingenta bio je kapetan fregate Zlatko Rivić iz Odjela N-3 Zapovjedništva HRM-a.

Ostale snage u pomorskoj komponenti bili su Grci s brodom M 248 Aedon, klase MSC-294, inače obalni čistač mina, Talijani s patrolnim gliserom obalne straže iz sastava 28. mornaričke skupine stacionirane u mornaričkoj bazi "Pasha Liman" u Vlori i na otoku Sazanu, te Albanci s dva patrolna broda klase RB-216 Sea Specter Mk III i RB-217 MAK III. U kopnenoj komponenti vježbe sudjelovali su s hrvatske strane pripadnici voda ATVP 66. bVP, helikopter MI-8 MTV1. U kopnenoj komponenti vježbe bili su grčki helikopter Super PUMA, talijanski helikopteri AB212 i HH3F - Sea King, te albanske vojnopolicijske snage.

Vježba je protekla uspješno i u najboljem redu, rekao nam je poručnik fregate Davor Vladović.

OJI

Seminar o NATO-u u 66. bVP-u

Nakon uspješno provedenog petodnevног radnog tečaja u HVU-u kojem su nazočili dočasnici najviših razina OS RH, a koji su provodili visoki dočasnici iz Združenog zapovjedništva NATO-a iz Napulja (petročlana mobilna ekipa NCO JMTT), u 66. bojni VP-a proveden je seminar o NATO strukturama, djelovanju zapovjedništava, ulozi Saveza danas, te aktivnostima OS RH u NATO institucijama za suradnju.

Seminar je u dva dijela organizirao i proveo prvi dočasnici 66. bVP-a, časnički namjesnik Berislavić, koji je bio jedan od 54 nazočna dočasnika petodnevнog radnog tečaja u HVU-u. Cilj seminara bio je informirati i konkretnije upoznati prve dočasnike, stožerne dočasnike u zapovjedništvu postrojbe, te ostale DLP-e svih specijalnosti i subspecijalnosti 66. bojne o NATO-u i njegovoj ulozi u zajedničkoj obrani i sigurnosti Europe i svijeta.

Seminaru su nazočila 22 dočasnika 66. bVP, koji su izrazili zadovoljstvo s tematskim seminarom, upoznavši se temeljito s organizacijom i djelovanjem NATO-a, odnosno rada u stožerima multinacionalnih snaga. Seminar na temu NATO-a i institucija koje ga čine provodit će se i nadalje.

D.B.

Oproštajna misa patera Filipovića

U vojnoj kapelici Svetog Mihovila Arkanđela u ZZIO-u 27. je listopada održana misa povodom Dana mrtvih. Misu je bila i oproštaj od službe u Vojnoj kapelaniji za

patera Mihovila Filipovića koji odlazi na novu svećeničku dužnost. Monsinjor Juraj Jezerinac, koji je vodio misu, izrazio je najdublju zahvalnost pateru Mihovilu za četverogodišnje dušobrižništvo u kapelaniji. Pater Filipović je kazao da će uvijek održavati kontakte s vjernicima koje je upoznao tijekom prošle četiri godine.

D.V.

Prvi dočasnici u posjetu vojnim glasilima

Polaznici i djelatnici Visoke dočasnicike škole iz Jastrebarskog, na čelu sa zapovjednikom brigadirom Predragom Markotićem, u sklopu svog redovitog programa izobrazbe posjetili su 27. listopada Odjel hrvatskih vojnih glasila. Kako je vojnoinformativna djelatnost u vojsci vrlo bitan segment i ujedno jedan od njihovih kolegi-

ja koje slušaju tijekom izobrazbe, ovo im je bila dobra prigoda da se na licu mjesta upoznaju s Odjelom HVG-a, njegovom organizacijom, aktivnostima, ali i specifičnostima ovoga posla.

Načelnik Odjela Željko Stipanović na kraju posjeta pozvao je prve dočasnike na konkretnu suradnju s vojnim tjednikom Hrvatski vojnik, a zapovjednik Markotić se zahvalio na otvorenosti i mogućnosti suradnje te izrazio nadu da će ono što su imali prigode čuti i vidjeti u Odjelu HVG-a dočasnima biti vrlo korisno.

OJI

VIŠENAMJENSKO oklopno vozilo Dingo pogonske konfiguracije 4x4, odnosno noviju inačicu Dingo 2, proizvodi njemačka tvrtka Krauss-Maffei Wegmann iz Münchena. Vozilo je nastalo kao prilagodba podvozja taktičkog kamiona Unimog U-5000 specijaliziranim vojnim potrebama, ponajprije mirovnim misionama. Dosad je njemačkoj vojsci predano više od 140 vozila Dingo, i to od 2000. do 2003.

Tvrta je, ohrabrena dobrim rezul-

tatima uporabe na terenu, odlučila ponuditi unaprijeđenu inačicu Dingo 2, koja je na tržištu od 2004. Dosad je prodano više od sedamdeset vozila Dingo 2, i to 20 austrijskoj vojsci te više od 50 njemačkoj vojsci. Trenutačno najveći uspjeh je prodaja 220 Dinga 2 belgijskoj vojsci. Vrijednost ugovora je 222 milijuna USD, a postoji mogućnost nabave i druge serije od 132 vozila. U konkurenčiji su na belgijskom natječaju uz Dingo 2 bili i Bushmaster au-

Dingo osvaja nova tržišta

stralske tvrtke ADI te RG-31 južnoafričke podružnice tvrtke BAE Systems Land Systems.

Prvo testno vozilo trebalo bi belgijskoj vojsci biti predano do kraja ove godine. Dostava serijskih vozila predviđena je od 2006. do 2011. U proizvodnju belgijskih vozila bit će uključene i neke belgijske tvrtke.

Dingo 2 je predviđen za prihvatanje (2 člana posade i šest vojnika) kojima osigurava dobru balističku zaštitu te zaštitu od protupješačkih i protuoklopnih mina. Ugrađen je i sustav za NKB zaštitu.

Dingo se zbog mase od oko 11 tona može prevoziti u transportnom avionu C-130 Hercules. Maksimalna brzina vozila po dobrom putu iznosi više od 90 km/h, a napredan pogonski sustav omogućava dobru terensku pokretljivost. S punim spremnikom Dingo može pobjeći 1000 kilometara.

M. PETROVIĆ

Javelinov prvi probni let

S UZLETIŠTA Centennial u kalifornijskom Englewoodu, 30. rujna na svoj prvi probni let poljetio je prototip novog vojnog školskog aviona Javelin. Tijekom tridesetminutnog leta, koji je u cijelosti obavljen uspješno, maksimalna brzina koju je avion postigao uz izvučenu konfiguraciju (spušten stajni trap i flopasovi na 10°) bila je 333 km/h, odnosno avion se popeo na 3660 m, uz brzinu penjanja od 15 m/s. U razvojni prototip ugrađena su dva turbofan motora Williams International FJ33-4-15.

Advanced Jet Trainer Javelin Mk-20 zajednički razvijaju američka tvrtka ATG Inc. (Advanced Technology Group Inc.) i izraelska tvrtka IAI (Israel Aircraft Industries Ltd.), koje namjeravaju tržištu ponuditi dvije inačice aviona. Za civilno tržište bit će ponuđena inačica Javelin Mk-10, dok bi se kao vojni školski avion ponudio Javelin

Mk-20. Proizvođači Javelin Mk-20 predstavljaju kao suvremenu platformu, odnosno avion pete generacije namijenjen za naprednu obuku vojnih pilota, uz vrlo niske operativne troškove. U avion se ugrađuje Martin Bakerovo izbacivo sjedalo Mk 16 LN. Duljina aviona je 11,52 m, raspon krila je 7,44 m, a visina aviona je 3,35 m. Maksimal-

na težina na polijetanju iznosi 2950 kg, maksimalna brzina koju može postići je 0,85 M, raspon g opterećenja iznosi +7/-3, a maksimalni plafon leta je 14 400 m. Tijekom iduće godine očekuje se početak certificiranja aviona, dok se početak dostave prvih Javelina očekuje tijekom 2008. godine.

I. SKENDEROVIC

Upaljač za probojna oružja

TVRTKA EADS razvija novu vrstu upaljača za probojna oružja nove generacije. Upaljač je nazvan BTF, odnosno Buried Target Fuze. BFT je ustvari umanjena inačica upaljača PIMPF razvijenog za bojnu glavu krstarećeg projektila KEPD 350.

Tvrtka se nuda kako bi jedno od većih tržišta mogla biti američka vojska pa je pokrenula aktivnosti u smjeru jače nazočnosti na američkom tržištu.

BFT je predviđen za primjenu na oružjima koja su predviđena za napad na ukopane i dobro zaštićene ciljeve zaklonjene iza debelog sloja kamenja, zemlje ili nekog drugog materijala. Neke specifikacije za takav tip oružja predviđaju moguć-

nost probijanja i do 12 metara stijena kako bi se prodrlo do cilja.

Napad na takve ciljeve uporabom klasičnih upaljača s vremenskom odgodom često ne daje najbolje rezultate. Glavni je razlog nepoznavanje samog materijala koji mora probiti kako bi došla do cilja. A različiti materijali imaju drukčije značajke i ne probijaju se istom brzinom, pa namještanje upaljača na neku vrijednost bez poznavanja stvarne situacije na terenu postaje gatanje a ne planiranje.

BFT zato ima posebno razvijene senzore i algoritme za obradu podataka pomoći kojih se prati probijanje, prikupljaju podaci o slojevima koje probija. Sukladno tako prikup-

EADS

ljenim podacima određuje se i najpogodnije vrijeme detonacije. Najjednostavnije, i vrlo pojednostavljeni rečeno, upaljač BFT "zna" kad je probio tlo i dosegnuo cilj.

Promjer upaljača je dovoljno malen da se može umetnuti u ležište upaljača većine raznih oružja (bombe i projektila) koje rabe članice NATO-a.

M. PETROVIĆ

Argentina nabavlja drugi desantno-transportni brod

meljno naoružanje činit će im po dva topa Bofors 40-AA, odnosno 30-AA Breda-Mauser. Uz te topove nosit će po četiri teške strojnice kalibra 12,7 mm.

Prema mornaričkim izvorima dolazak broda Orage u argentinsku ratnu mornaricu očekuje se potkraj 2005., dok će brod Ouragan biti predan početkom 2007. Još uvijek nisu objavljeni nikakvi podaci vezani za vrijednost obiju transakcija, iako su argentinski dužnosnici izjavili kako je vrijednost ugovora "iznimno prikladna".

U trenutku kada u službu uđu oba desantno-transportna broda završit će faza obnove pomorsko-desantnih snaga argentinske ratne mornarice, što je i bio jedan od prioritetnih ciljeva. Novi brodovi također će ojačati argentinske pomorske snage pri međunarodnim operacijama te drugim zadaćama.

Sposobnosti argentinskih desantnih snaga bile su u opadanju još od početka 80-ih godina prošlog stoljeća, kada je nekoliko brodova izašlo iz službe, a nisu bili zamijenjeni novima. Godine 1981. iz službe je izašao desantno-transportni brod Can-

dido de Lasala (bivši USS Hashland), razrezan je i prodan u staro željezo. Desantni brod Bahia Buen Suceso oštećen je i zarobljen 1982. godine za vrijeme trajanja Falklandskog rata. Preostala desantna plovila, manji i srednji desantni brodovi američkog podrijetla također su izašli iz službe tijekom 1980-ih godina. Desantno-transportni brod Cabo San Antonio, koji je izgrađen prema modificiranoj klasi brodova US De Soto County povučen je iz službe 1997.

U kasnim 1990-im Argentina je vodila pregovore za kupnju desantno transportnog broda klase Newport od američke ratne mornarice no prilikom međunarodne vježbe u Čileu 2000., odabrani brod Mouré Country se nasukao a oštećenja su bila prevelika da bi ga bilo isplativo popravljati.

Jedini pomoći brod za desantne operacije ARA Bahia San Blas koji je trenutačno u aktivnoj službi argentinske ratne mornarice je klase Costa Sur. Međutim, tom brodu nedostaju mogućnosti za prihvati helikoptera kao pomoći pri obuci i razvoju argentinskih pomorskih snaga.

M. PTIĆ GRŽELJ

ARGENTINA je odlučila kupiti drugi desantno-transportni brod (LSD - Landing Ship Dock) od francuske ratne mornarice. Ugovor potpisani između dviju država u lipnju prošle godine uključio je nabavu drugog desantno transportnog broda u klasi Ouragan, imena Orage (tip L9022) s opcijom kupnje prvog broda Orage (tip L9021).

Brodovi klase Ouragan imaju duljinu 149 m, širinu 21,5 m, gaz 5,4 m, istisninu pri punom opterećenju 8500 tona. Pokreću ih dva dizelska motora SEMT-Pielstick 12 PC 2.1 V400, ukupne snage 6910 kW koji omogućavaju brzinu od 17 čvorova. Pri brzini od 15 čv dobrovoda iznosi 9000 nm. Te-

Hibridni Humvee

AMERIČKA kopnena vojska (US Army) počela je potkraj rujna terenska testiranja vozila Humvee s hibridnim dizel-električnim pogonom. Testiranja se provode na poligonima baze Fort Campbell u saveznoj državi Kentucky, a vozila testiraju vojnici iz sastava 101. zračno desantne divizije.

Najzanimljivija i najvidljivija novost koju hibridni Humvee nudi je mogućnost vožnje u tzv tihom modu tj. samo uz uporabu baterija i s isključenim dizelskim motorom. Testirana inačica vozila može u tihom modu prijeći 10 kilometara, a to izravno ovisi o količini električne energije spremljenoj u baterijama. Iako se 10 km čini malom razdaljinom treba napomenuti kako je razvoj hibridnih vozila na samim počecima. Očekuje se kako će se razviti napredne baterije sposobne pohraniti dovoljno energije za mogućnost dje-

lovanja vozila u tihom modu u trajanju od 24 sata, odnosno autonomiju od nekoliko stotina kilometara.

Hibridni je Humvee nešto teži od klasične inačice te ima manji gaz kod svladavanja vode-

nih zapreka jer su mnogi osjetljivi elementi hibridnog pogona smješteni relativno nisko. Pogoni ga laki dizelski motor zapremine 2,2 litre te napredni elektrogenerator bez četkica snage 75 kW koji osigurava električnu energiju za pogonske elektromotore koji pokreću kotače.

Vojnicima se osobito svidio tihi mod jer omogućava, osobito noću, neprimjetno zauzimanje položaja te napajanje raznih električnih uređaja bez potrebe uključivanja dizelskog motora. Vozilo može poslužiti i kao generator jer može opskrbljivati

električnom energijom razne potrošače. Tako se ne mora vući generator što olakšava logistiku, osobito manjih postrojbi.

Hibridni Humvee je još uvijek samo prototip i služi kao demonstrator tehnologija i još je daleko do njegove serijske proizvodnje. Ali sve viša cijena nafte vjerojatno će ubrzati razvoj raznih tehnologija potrebnih za uspješan hibridni dizel-električni pogon jer nudi znatne prednosti i u konačnici nižu potrošnju nafte.

M. PETROVIĆ

Potpričeno postojanje kineskog borbenog helikoptera

NAKON nekoliko godina nagadanja konačno je potvrđeno postojanje kineskog borbenog helikoptera WZ-10 (Whu Zhi - naoružani helikopter).

Uz to je potvrđeno da je program razvoja u visokom stupnju dovršetka jer su proizvedena tri prototipa, od kojih se dva rabe za letna ispitivanja. Dva su prototipa dosad skupila više od 400 sati leta.

Najnovije fotografije trećeg prototipa potvrdile su da će WZ-10 biti vrlo suvremen borbeni helikopter u klasi američkog Apachea i europskog Tigra. Posebnu je pozornost zapadnih vojnih analitičara privukao peterostruki kompozitni rotor sa smjerom vrtnje u smjeru kazaljki na satu. To je samo povećalo nagadanja da u razvoju WZ-10 veliku ulogu imaju europske tvrtke kao što je Eurocopter i Agusta. Eurocopter na-

vodno pomaže Kinezima pri razvoju rotora dok Augusta pomaže pri rješavanju problema s prijenosom slike motora na rotor.

Na ovoj se fotografiji prvi put jasno vide i neki detalji helikoptera kao što je repni dio s rotorom koji je oblikovan kao na američkom Apachu. Da je treći prototip u visokom stupnju opremljenosti vidi se i po ugrađenom topu u nosu te pripadajućem ciljničkom sustavu za top, te vođene i nevođene rakete.

S obzirom na to da se Kina još uvijek nalazi pod embargom na prodaju oružja Europske unije sva tehnička pomoć, koja obuhvaća i dostavu motora Pratt&Whitney Canada PT6-76C ide preko civilnog projekta Chinese Medium He-

licopter (CMH). Razvoj CMH helikoptera također je daleko odmaknuo, te iako je WZ-10 daleko napredniji helikopter s njime dijeli nekoliko zajedničkih komponenti.

Kao i u slučaju Suhojevog Su-27 koji se po licenci proizvodi kao Shenyang J-11, i u slučaju WZ-10/CMH kineski stručnjaci nastoje usvojiti proizvodnju što više kom-

ponetni, između ostalog i motora. Međutim, razvoj motora WZ-9 za helikopter WZ-10 već sada kasni više godina, te su stoga Kinez morali naručiti još motora PT-6-67C iz Kanade. Dosad je predano deset motora što je dovoljno za četiri, najviše pet prototipova.

T. JANJIĆ

CVF nosač zrakoplova moguća platforma za francuski PA2

IZVJEŠĆE francuske studije pokazalo je kako modificirani program gradnje britanskih CVF budućih nosača zrakoplova zadovoljava tehničke karakteristike koncepcijskog rješenja novog nosača zrakoplova francuske mornarice PA2. Odluka o britansko-francuskoj suradnji na tom planu očekuje se potkraj listopada ove godine. Prema sadašnjim planovima obje zemlje očekuju ulazak novih nosača zrakoplova u službu od 2012. godine, kako bi se pridružili francuskom nosaču zrakoplova na nuklearni pogon Charles de Gaulle, dok bi u Velikoj Britaniji zamjenili nosače zrakoplova klase Invincible.

Prema nedavno objavljenom izvješću časopisa Naval Spyglass, neki od oblika zajedničke nabave nosača sigurno će dovesti do smanjenja troškova gradnje, no evidentno je da će ušteda takvog tipa biti vrlo ograničena.

Postoje dva izbora pri strategiji suradnje od kojih je popularniji onaj za zajedničku nabavu različitih sustava i opreme. Nepopularniji izbor, osobito za britansko ministarstvo obrane, te njihovu industriju je modularna gradnja trupa zajedničkog

projekta nosača zrakoplova u svakoj od zemalja, što bi značilo manje posla i zaposlenih u već ugroženoj britanskoj brodograđevnoj industriji.

Na izvanrednoj novinskoj konferenciji održanoj u brodogradilištu BAE

System's u Scotstounu 31. kolovoza, britanski ministar obrane John Reid jasno je izrekao da se suradnja bilo koje vrste između Francuske i Velike Britanije mora isključivo temeljiti na CVF programu. Dodao je da neće dopustiti daljnja kašnjenja pri izradi projekta nosača zrakoplova kako bi prvi brodovi mogli ući u službu britanske kraljevske mornarice početkom 2012. godine. Nedavno je iz britanskih krugova došla vijest kao su voljni prodati revolucionarni CVF projekt Francuskoj.

Iako je paluba na CVF nosaču zrakoplova projektirana za kratko uzlijetanje i vertikalno slijetanje zrakoplova (STOVL - Short Take-Off and Vertical Landing), modificirani projekt broda također uključuje opciju

palube i katapulta za konvencionalno slijetanje i uzljetanje zrakoplova (CTOL - Conventional Take-Off and Landing). Kako je ranije navedeno, nakon opsežne analize CVF projekta, francuska mornarica je zadovoljna činjenicom da modificirani britanski projekt u potpunosti odgovara tehničkim zahtjevima PA2 nosača zrakoplova. No konačnu odluku o zajedničkoj suradnji treba donijeti francuska ratna mornarica.

U međuvremenu, potkraj kolovoza je završena 100-dnevna revizija CVF projekta (britansko ministarstvo obrane odbija dati točne podatke o datumima) te se potkraj ožujka 2006. očekuje odluka o nastavku programa.

M. PTIĆ GRŽELJ

PZL Swidnik nabavlja nove motore za SW-4

kom iduće godine. Naručenim motorima opremili bi se novi poljski laki jednomotorni helikopteri SW-4. Pritom su predstavnici poljskog PZL Swidnika najavili kako njihovi inženjeri rade na razvoju snažnije inačice helikoptera SW-4, u koju bi se ugrađivao također Rolls & Roysov turbo-vratilni motor, ali Model 250-C30. To je znatno jači motor (650 KS) u odnosu na dosadašnji Model 250-C20R (450 KS), i još uvjek razmjerno malih dimenzija što ga čini pogodnim za ugradnju u helikopter SW-4.

PZL Swidnik uspješno surađuje s Rolls & Roysem više od trideset godina, te uz SW-4 njihove motore ugrađuje i u poljsku inačicu lakog dvomotornog helikoptera Mi-2, koju su nazvali Kania. Serija motora Model 250, smatra se jednom od najkvalitetnijih turbovratilnih motora uopće. Dosad je prodano više od 29 000 motora u više od 130 zemalja diljem svijeta, gdje su tijekom svoje operativne uporabe ostvarili više od 170 milijuna radnih sati.

Trenutačno najveći kupac helikoptera SW-4 je poljsko ratno zrakoplovstvo, koje je dosad naručilo 30 letjelica.

I. SKENDEROVIC

TIJEKOM nedavno održanog aeromitinga i zrakoplovnog velesajma u engleskom Duxfordu, predstavnici poljskog PZL Swidnika i britanskog Rolls & Roysa sklopili su ugovor u kupnji nove serije turbovratilnih motora Model 250-C20R, čija dostava trebala biti obavljena tije-

Saudijska Arabija i nafta

Saudijska monarhija je preživjela sve izazove pred kojima se našla u proteklih četrdeset godina; Naserov panarabizam i socijalizam šezdesetih godina, iransku vjersku revoluciju sedamdesetih i osamdesetih godina i agresivnu iračku politiku devedesetih godina. Sve je to vrijeme igrala presudnu ulogu na globalnom naftnom tržištu zahvaljujući golemlim naftnim rezervama

Hrvoje BARBERIĆ

Saudijska Arabija je prebrodila sve krize zahvaljujući politici prilagođavanja, a ne konfrontacije, no jedina ugroza koju još treba pobijediti dolazi iznutra. Teroristički napadi od 11. rujna 2001., pad Sadažinog režima u Iraku 2003. te smrt saudijskog kralja Fahda nakon deset godina bolesti u kolovozu 2005. koja je simbolički označila kraj jednog razdoblja, stvorili su novo političko okružje za Saudijsku Arabiju. Veliki interes međunarodne zajednice za stanje u Saudijskoj Arabiji počiva i na činjenjici kako su najveće poznate rezerve nafte upravo tamo. A važnost nafte za modernu civilizaciju golema je.

Saudijska Arabija ima najveće dozakane rezerve nafte na svijetu, otprilike četvrtina svjetskih naftnih

pričuva. Danas Saudijska Arabija proizvodi više od deset milijuna barela dnevno, no gospodarski rast Kine i Indije je pogurao dnevnu potražnju svjetskog gospodarstva za naftom na čak 82 milijuna barela, tako da se procjenjuje da će saudijska naftna polja, da bi zadovoljila rastuću potrošnju do 2010. godine proizvoditi 13,6 milijuna barela dnevno a do 2020. godine čak blizu 20 milijuna barela na dan. Zemlja ima oko tri stotine nalazišta nafte no oko devedeset posto saudijske nafte dolazi s pet golemlih nalazišta otkrivenih još u četrdesetim i pedesetim godinama. Zahvaljujući prihodima od nafte Saudijska Arabija ima proračunski suficit od 5%, no unatoč pokušajima diversifikacije gospodarstva, još uvijek je izrazito ovisna o

tim prihodima. Nafta čini devedeset posto saudijskih izvoznih prihoda, odnosno oko osamdeset posto državnih te okreće četrdeset posto saudijskog društvenog bruto proizvoda.

Padom režima Sadama Huseina u Iraku u proljeće 2003., koji je proteklu dekadu i pol bio najveća prijetnja saudijskoj sigurnosti otpala je i posljednja realna vanjska prijetnja Rijadu. Smirivanje stanja u Iraku dopustila je saudijskom proračunu rasterećenje vojnih izdataka koji su proteklih godina dosezali i vrtoglavih 27 milijardi USD, za uštedu se očekuje da umjesto u oružje bude uložena u razvoj infrastrukture zemlje. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Noćni skok s 10.000 metara

Padobrancima je zadaća desantiranje u neprijateljski teritorij, brzo djelovanje u protuterorističkim intervencijama na specifičnim područjima (plovila, platforme, otoci...) te motrenje, navođenje i diverzije

Stjepan MILKOVIĆ

Djelatnici Specijalne jedinice policije "ALFA" svakodnevno prolaze iscrpljujuću obuku iz djelokruga Specijalne policije u stresnim situacijama uz simuliranje stvarnih uvjeta, a psihofizičku kondiciju održavaju na visokoj razini intenzivnim treninzima u svoje radno i slobodno vrijeme. Uz sve to, djelatnici u svojim specijalističkim skupinama prolaze i specijalističku obuku te se stručno usavršavaju na raznim tečajevima, seminarima, obukama i suradnjom s ostalim specijalnim vojnim i policijskim postrojbama u Hrvatskoj i u svijetu.

U rujnu 2003. padobrantska skupi-

na SJP "ALFA" bila je na stručnom usavršavanju u Memphisu, SAD. U suradnji s američkom vojskom (Rangeri), skupina je nakon višednevnih priprema, 21. rujna 2003. u šest sati po lokalnom vremenu uspješno izvela dnevni, tzv. H.A.L.O. (High Altitude Low Opening) skok padobranom s visine od 10.000 metara uz uporabu autonomnog izvora kisika (vlastita boca s kisikom pričvršćena na opremu padobranca).

Dana 10. rujna 2005. godine, padobrantska skupina u sastavu od pet djelatnika SJP "ALFA" ponovno se uputila na stručno usavršavanje u SAD. Nakon sedam dana priprema

u Memphisu, gdje su radi prilagodbe skakali s kompletom H.A.L.O. opremom, skupina je još jednom izvela dnevni skok s 10.000 metara. Kako je skok bio uspješan, a i vremenski uvjeti su to dopuštali, ALFE su 19. rujna izveli skok padobranom s 10.000 metara u uvjetima minimalne vidljivosti - noću.

Padobranci su skakali iz zrakoplova "Super King Air", koji pogone dva turbo-prop motora tipa PT-6A, svaki po 750 KS. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Trka u naoružanju koja se vodi na Dalekom istoku prebačena je u još višu brzinu. Ta konstatacija posebno se odnosi na tamošnje ratne mornarice. Tijekom ovog ljeta, točnije 12. srpnja, južnokorejska ratna mornarica porinula je u more svoj prvi amfibijski brod-nosač letjelica

Igor SPICIJARIĆ

LP-X DOKDO: prvi južnokorejski amfibijski brod

Nemirne vode Istočnog kineskog, Žutog i Japanskog mora uskoro bi mogle postati pretjesne za sve nove i moderne plovne jedinice koje se grade ili se planiraju graditi u idućim godinama. Potaknuti različitim javnim ili manje javnim planovima svojih velikih i moćnih susjeda Kine i Japana, i Republika Koreja svoje je mornaričke snage i obrambene kapacitete odlučila znatno unaprijediti i modernizirati da bi mogla udovoljiti zahtjevima vremena koje dolazi.

Kina i Japan su već u manjoj ili većoj mjeri definirali svoje strateške potrebe vezane za posjedovanja nosača zrakoplova radi zaštite svojih nacionalnih interesa i formiranja udarnih pomorskih grupa s nosačima kao nukleusom tih snaga. Iz ekonomskih,

nancijskih i političkih razloga ni jedna ni druga zemlja još nije realizirala svoje projekte. Ne treba uopće dvojiti da će se i to dogoditi vrlo brzo jer Kina i Japan ubrzano razvijaju svoje projekte na tom polju.

Korejska mornarica je unatrag nekoliko godina definirala svoje zahtjeve za novim amfibijskim brodom - nosačem letjelica koji će znatno podići sadašnje korejske desantne kapacitete. U govoru korejskog predsjednika Kim Dae Junga u ožujku 2001. bila je jasno naglašena nakana Republike Koreje "da sagradi mornaricu koja će moći obraniti nacionalne interese na svjetskim oceanima i koja će istodobno moći odigrati svoju ulogu u obrani svjetskog mira". Za projekt LP-X nosača letjelica korejski brodograđevni koncern Hanjin Heavy Industries

osigurao je generalni konstrukcijski paket.

Do konca 2020. Republika Koreja namjerava izgraditi i formirati dvije ili tri udarne grupe koje će se stajati od jednog LPH(X) nosača letjelica, jednog razarača KDX-III, 2-3 razarača KDX-II, nekoliko fregata FFX i jedne ili dvije podmornice s AIP pogonom.

Već sredinom 2001. izglasан je proračun od nevjerojatnih 10 trilijuna korejskih wona za nove obrambene projekte koji su se do tada odgađali iz političkih razloga. Mnogi finansijski stručnjaci u Republici Koreji protivili su se tako ambicioznom planu, ističući da takvi enormni prohtjevi obrambenog proračuna mogu izazvati ekonomski kolaps. Glavni naglasci tog plana su na zrakoplovnom projektu E-X (zrakoplovni sustav za rano upozoravanje težak 1,8 trilijuna wona), zatim napredna protuzrakoplovna raketa SAM-X i na koncu mornarički projekt desantnog broda - nosača letjelica LP-X. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Razarač HMS Bristol (Type 82)

Projekt razarača Type 82 mogao bi se očijeniti kao rijetki promašaj britanske ratne mornarice, podjednako glede ukupne koncepcije broda, njegovog pogona i naoružanja

Siniša RADAKOVIĆ

Originalna uloga razarača Type 82 trebala je biti zaštita velikih nosača zrakoplova klase Queen Elizabeth (CVA-01) koji su u operativnu uporabu trebali ući početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Prvobitni je plan s početka šezdesetih godina prošlog stoljeća predviđao gradnju dva nosača - HMS Queen Elizabeth i HMS Duke of Edinburgh. Ti veliki nosači istisnine 54 500 tona i dužine 271 metar trebali su nositi do 50 zrakoplova i imati dva parna katapulte. Zadaće protuzračne i protupodmorničke zaštite tih velikih nosača britanska je ratna mornarica namjeravala dodijeliti velikim višenamjen-

skim razaračima klase Bristol (Type 82), koji su prvobitno označeni kao krstarice, te ih se i danas u nekoj stručnoj literaturi može naći pod tom klasom brodova. Projekt gradnje nosača zrakoplova CVA-1 napušten je 1966. jer tadašnja britanska bijela knjiga o obrani (Defence White Paper) nije više predviđala uporabu tako velikih brodova. Po službenoj verziji do promjene planova došlo je jer je unutar NATO saveza Britaniji dodijeljena uloga zaštite sjevernoatlantskih plovnih putova od napada sovjetskih nuklearnih podmornica. Neslužbeni i pravi razlog bio je da se je Velika Britanija potkraj šezdesetih i početkom se-

damdesetih godina prošlog stoljeća našla u velikoj ekonomskoj krizi te da nije imala novaca za tako skupe projekte kao što je gradnja nosača zrakoplova istisnine 54 000 tona. Umjesto njih britanska se ratna mornarica morala zadovoljiti lakin nosačima zrakoplova klase Invincible koji su i danas u uporabi.

Nakon otkazivanja programa gradnje nosača SVA-01 postavljeno je pitanje treba li britanska ratna mornarica i krstarice Type 82, koje su namjenski projektirane kao eskortni brodovi nosača, te su stoga imali neke dobre strane ali i jako puno nedostataka. Kako bi uspješno pratili velike nosače zrakoplova krstarice Type 82 su projektirane kao veliki ratni brodovi relativno slabog naoružanja. U isto vrijeme kad je Velika Britanija odustala od gradnje velikih nosača zrakoplova donesena je i politička odluka da britanska ratna mornarica neće više imati i zbog čega su i krstarice Type 82 na papiru postale razarači. Uz to na novonastalim razaračima Type 82 primijenjen je i neobičan pogonski sustav koji je kombinirao plinske i parne turbine, što je opet bila neposredna posljedica njihove osnovne namjene. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Izrael

Nema mira među maslinama

Stoljećima poznata kao obećana zemlja, Izrael ponovno pokušava u punoj mjeri ispuniti zadana turistička obećanja, što s obzirom na trenutačnu političku i sigurnosnu situaciju nije ni jednostavno, niti lako...

Jurica MILETIĆ

Jeruzalem - grad i povijest

Svjetski poznato brdo Sv. Katerina na Sinaju visoko je 2642 metra, a izraelski grad na najnižoj točki je Tiberias. Izgrađen većim dijelom od bazaltnog kamena, gotovo crne boje, Tiberias je na samo 120 metara, ali ne nad morem, već ispod njegove razine. Mnogi se tuže da im šumi u ušima kada se spuštaju u nj, pa i ne provjeravaju kako im uši reagiraju u Sedomu - najnižoj točki na zemaljskoj površini: 395 metara ispod razine mora.

Stoljećima poznata kao obećana zemlja, Izrael ponovno pokušava u punoj mjeri ispuniti zadana turistička obećanja, što s obzirom na trenutačnu političku i sigurnosnu situaciju nije ni jednostavno, niti lako. Posebne mjere sigurnosti osjećaju se već pri ulasku u zemlju, a onda doslovce na svakom koraku. I bez takvih mjera, susret s Izraelom uvek je uzbudljiv, bez obzira na to spuštate li se zrakoplovom u zračnu luku Ben Gurion nadomak Tel Aviva ili s palube broda promatrati zlatnu kupolu hrama Bahai podno brda Carmel u Haifi.

Nepodnošljiva lakoća Jeruzalema

U srazu orijentalne poslovnosti nadmeću se obrtnici različitih struka, pripadnici mnogih naroda, spo-

dobe u različitim tipovima odjeće, koje govore mnogim jezicima i svoje reklamne poruke izvikuju na bezbroj narječja, ali, valjda nigdje na svijetu ta cika i vika nisu tako sudbinski isprepleteni sa zvonjavom crkvenih zvona, povicima mujezina s minareta ili, pak, čantranjem rabi- na u nekoj od sinagoga.

Jeruzalem, ili Grad mira, neponovljivo je iskustvo, jer grad u kojem su Rimljani razorili Drugi hram, čiji je jedino sačuvani zapadni dio postao najsvetijim mjestom židovskog naroda, grad u kojem je Kristu suđeno i u kojem je umoren, i grad iz kojeg je Muhamed otišao u nebo, ne samo da pljeni - Jeruzalem opija nepodnošljivom lakoćom.

Od kamenih blokova sagrađene kuće novih dijelova grada mame tu-

Veliki udari

Godine 1967. odnosi između Izraela i susjednih zemalja jako su se zaoštigli. Sirija je sve više podržavala palestinske teroriste, a Sovjetski Savez je u Siriji prikupio informacije na temelju kojih je bio isplaniran veliki udar na Izrael. U istinitost informacija uspio je uvjeriti i egipatskog predsjednika Nasera, pa je cje-

lokupna egipatska vojska bila mobilizirana. Sredinom svibnja na Sinajskom je poluotoku bilo više od 500 egipatskih tenkova. Egipatska vlada je pritisnula generalnog tajnika UN-a pa je s poluotoka morao povući plave kacige. 23. svibnja 1967. godine Naser (desno) je zatvorio tjesnac Tiran: kroz Sueski kanal više se nije moglo proći. U Izraelu je za ministra obrane postavljen Moshe Dayan (lijevo). Bio je pripremljen preventivni udar za 5. lipnja. U prvom udaru izraelski su zrakoplovi trebali slomiti egipatsko zrakoplovstvo. Sljedeći dan izraelska je vojska krenula u svoj najveći preventivni udar u povijesti: za samo tri sata uništene su sve neprijateljske zračne snage, a egipatski vojnici počeli bježati. Za samo tri dana Izrael je imao pod nadzorom cijeli Sinajski poluotok. Jordanski kralj Husein zapovjedio je napad saveznika na Izrael. Četrdeset i osam sati kasnije Izrael je nadzirao zapadni Jordan, a pretposljednjeg dana Šestodnevног rata zauzeli su Golansku visoravan i istočni Jeruzalem.

riste u svoje ulice u kojima su i Knesset (zgrada parlementa) i Menora (veliki svijećnjak) i vladine institucije u kojima se, osim na Zidu plača, najčešće mogu sresti hasidi u svojim kaftanima i izdaleka prepoznatljivim šeširima. U istom su stilu odjevena i njihova uglavnom mnobrojna djeca, bez obzira na dob. U tom dijelu grada smješteni su gotovo svi hoteli, koji vrve gostima, a osim hebrejskog, najčešće se čuju jidiš i engleski jezik.

U starijem dijelu grada, neposredno do autobusnog stajališta, uz koje je ne tako davno od podmetnute bombe stradao gradski autobus pun putnika, dokoni turisti, ali i mnogi domaći, napasaju oči na bezbrojnim ljepoticama koje žure u shopping, ili tek opušteno šeću sa sladoledom ili boćicom kakvog osvježavajućeg pića u rukama. Malo je zemalja koje se mogu pohvaliti tolikim ljepoticama.

Suprotnosti - Tel Aviv i Haifa

Od biblijске povijesti do suvremeno opremljenih plaža tek je korak: kupati se u Sredozemnom moru može se u istom onom opuštenom europskom ugođaju kao i na bilo kojoj plaži južnog dijela Europe, no ništa ružnije nije ni na jugu zemlje u Eilatu, ili pak pokraj kakva kibuc na Galilejskom jezeru, u Izraelu bolje poznatom pod hebrejskim nazivom Kineret. Izvrsna prilika da se ruča i izbliza pogleda kibuc: Ginosair ili Deganya, svejedno. I u jednom i u drugom bogat je izbor vegetarijanske kuhinje.

Memorijalni centar na Golamu

metara duga je 64 kilometra. Nakon I. svjetskog rata visoravan je bila dio sirijskog područja, ali nakon Šestodnevног rata, godine 1967., postala je izraelski teritorij. Iz njezinih naselja pobjeglo je tada 70 000 ljudi. Danas se te dvije zemlje spore i o pravima na rijeku Jordan, čiji je izvor na sjevernom dijelu Golana.

Avenije Dizengoff u Tel Avivu ne bi se postidjeli ni Beč sa svojom Kärntnericom, niti Berlin sa svojim Kurfuersterdamom. Sukladno prilikama, konkurenčija toj aveniji ne može biti ni njujorška Peta. Butici s najpoznatijim svjetskim markama odjeće i obuće za životni se prostor bore s bezbrojnim restoranima i slastičarnicama.

Posjet hotelima iskustvo je za sebe: europski smisao za red i urednost u okruženju orientalnih plodova. Prvo kušanje falafela, svojevršnog vegetarijanskog hamburgera, doživljaj je koji se pamti koliko i prvi susret s ružičastim vinom iz vinograda Carmela ili pak kušanje kalorijama bogatih i čokoladom prelivenih palačinki blinches koje izgledaju kao klonirani oblici savijenog tjesteta koje u Budimpešti poslužuje kulturni restoran "Gundel".

Ako je Jeruzalem povijest, a Tel Aviv noćni život, onda je Haifa svakako izrazit primjer mirnog grada, kojeg iz svoje otmjene odmjerenosti nikakav europski utjecaj nije uspio otgnuti.

Pravo mjesto za ukusnu riblju večeru u Haifi je restoran poput "Misadaga" u Bat Galimu, a nije daleko ni glasoviti "Casino". Nije prepričljivo ostati predugo, jer sljedeći dan nudi brojne nove sadržaje: izlet u Nazaret, Kanu Galilejsku i brusionicu dijamantanata na jednoj, a Abu Gosh, Jerihon, Mrtvo more i Betlehem na drugoj strani zemlje. Rijeku Jordan da i ne spominjemo.

Iako je Izrael mala zemlja, turističke su pogodnosti velike, a povjesni spomenici brojni. Osobito su pozornosti vrijedni Cezareja, Akko, Jaffa i Abu Gosh, dok Mrtvo more zasluguje poseban prikaz. ■

Tel Aviv - mondani život

Haifa - mirni grad

Marko Kovačević: "Pseće sunce", Vlastita naklada, Vinkovci, 2002.

Autor knjige Marko Kovačević zarobljen je u jednoj akciji tijekom Domovinskog rata i osuđen na pet godina zatvora u tada neprijateljskoj zemlji Srbiji, u kojoj je provodio svoje zatočeničke dane, mjesecce i godine. U tim je okolnostima nastalo i *Pseće sunce*, knjiga koja na stotinjak stranica sadrži zapise ubožene u kratke priče u kojima autor donosi svoja autentična svjedočanstva i sjećanja iz ratnog zarobljeništva te nekoliko pjesama simboličnog naziva. Čelija, U rovu, Sloboda, Za život... pjesme su kojima autor progovara o svom sigurno najtežem životnom razdoblju tijekom kojega je bio izložen raznim ponijenjima i iskušenjima, a sve skupa ih je svrstao pod također simboličan naziv *Čudim se svojoj životnoj želji* (*Pjesme zatamnjene*). Knjiga sadrži i dokumentaristički dio, odnosno rješenja i presude tadašnjeg Vojnog suda i Vrhovnog vojnog suda u Beogradu, koja se odnose, između ostalih, na Kovačevića, no unatoč njihovim osuđujućim sadržajima ipak je oslobođen, a iskustvo razmjene zarobljenika opisao je na početku knjige pod naslovom *Sati čekanja*. Lako knjiga već naslovima pojedinih dijelova odaje svojevrnu težinu te povremeno ostavlja dojam da je autor bio i na granici ludila (što je i normalno s obzirom na nenormalne uvjete), čini se kao da je pisana s određenom lakoćom (ili olakšanjem), a tako se i čita. No, ono što daje i ostavlja osjećaj gorčine jest svijest o tome da su se takve strahote nekome doista dogadale, i to mnogima, i ne tako daleko, i ne tako davno, pa stoga i ne čudi poruka ubožena u hipotetičko pitanje koje sam autor postavlja u nazivu jedne od priča - *Neka im Bog oprosti, ali ne znam možemo li mi?*

Nikolina PETAN

FILMOTeka

Odgrobadogroba (kino)

- slovenska komedija (103 min.)
- redatelj: Jan Cvitković
- gl. glumci: Gregor Baković (Pero), Drago Milinović (Šuki), Sonja Savić (Ida)

Dugo najavljuvani i često unaprijed hvaljeni film *Odgrobadogroba* hrvatsku je premijeru imao na otvorenju Zagreb film festivala. To je drugi film trenutačno najslavnijeg slovenskog redatelja Jana Cvitkovića, koji se proslavio doista izvrsnim prвjencem *Kruh in mleko*.

... Glavni junak Pero, muškarac u srednjim tridesetim godinama, profesionalno drži posmrtnе govore. No, ti govori nisu puki nekrolozi, jer Pero i svjesno i nesvesno u njih ugrađuje svoje viđenje događaja i vlastitu životnu filozofiju. Pero živi u obiteljskoj kući s dvije sestre, ocem i malim nećakom Johnnym. Zaљubljen je u najbolju prijateljicu, ali ne zna kako bi joj to pokazao... Nakon ovog filma Cvitkovićeve redateljske sposobnosti ostale su neupitne. Precizna režijska tehnika te neobuzdana uporaba kranova i steadykamera rezultirali su ritmično i vizualno besprijeckornim uratkom. Zbog toga je Cvitković već na prvom festivalskom nastupu u Portugalu osvojio nagradu za najbolju režiju. Problemi (bar za mene) isplivaju kad razmislim o priči filma. Zamislite gomilu Slovenaca u selu nedaleko od Kopra. Svaki tjedan kod njih je "dernek", lom i ludilo. Inače sasvim običnu seosku idilu razbudiće nešto poput dragačevskih trubača uz plejadu hitova ABBA-e i Toma Jonesa. Kao sve je simpatično, podsjeća na Felliniјa, a duhovito je na jugo-način. Ma, molim te, tu nešto gadno smrdi! Likovi se pojavljuju i odlaze iz priče kako im se prohtije. Motivacija uopće ne postoji, a još manje poruka. Najgore u svemu je to što sam u svom zgražanju nad tako nenadahnutim filmom ostao sam. Ozarena lica i dugi pljesak pokazuju da su se Hrvati očito zaželjeli Balkana. Pripe nekoliko mjeseci pisao sam o makedonskom *Balcancanu*. Takvi su filmovi izgleda vrlo popularni. Neki dan sam u šali primjetio kako ćemo uskoro moći organizirati Kusturicijadu.

Leon RIZMAUL

8. studenoga 1793. Otvoren muzej u pariškom Louvreu

Palača Louvre u Parizu izgrađena je početkom XII. stoljeća, kada je služila kao kraljevska utvrda. U kasnijim stoljećima palača je nadograđivana pa se mogu pratiti izmjene stilova u arhitekturi, od renesansnog do barokno-klašističkog razdoblja. Tijekom stoljeća Louvre je služio kao rezidencija vladara, za administrativne ustanove, a i mnogi su ugledni umjetnici živjeli u njemu. Revolucionarna vlada dala mu je 8. studenoga 1793. novu funkciju - u Louvreovim zgradama otvoren je muzej, koji je u idućih 200-tinjak godina prerastao u vjerojatno najpoznatiji svjetski muzej, s najvrednijim izlošcima. Konačni oblik građevina je dobila u vrijeme Napoleona III., a glavne muzejske zbirke su iz egipatskog, antičkog, srednjovjekovnog, renesansnog i novijeg razdoblja. Iznimno vrijedne su i galerije slika, s najpoznatijim umjetnicima iz svih europskih zemalja.

8. studenoga 1887. Umro Doc Holliday

Američki kockar i revolveraš "Doc" Holliday umro je 8. studenoga 1887. od tuberkuloze u lečilištu sunčanog Glenwood Springsa u Coloradu. Za ozloglašenog revolveraša bila je to smiješna smrt, a kažu da su mu posljedne riječi, kada je video svoje bose noge u bolničkoj postelji, bile: "Ovo je smiješno, oduvijek sam želio umrijeti u čizmama!"

John Henry Holliday odrastao je daleko od Divljeg Zapada, na mirnoj i kultiviranoj istočnoj obali. Završio je stomatološki fakultet i otvorio zubarsku ordinaciju, a onda mu je dijagnosticirana sušica i liječnici su mu predviđeli samo nekoliko mjeseci života. "Doc" Holliday je proučio literaturu i uvidio da može preživjeti samo na suhoj, gotovo pustinjskoj klimi Teksasa i Nevade. U to vrijeme na Divljem zapadu je vladalo bezakonje, pa je "Doc" napustio zubarski poziv i postao najozloglašeniji kockar. Temperamentan i brz na revolveru, sa životnom filozofijom da je bolje umrijeti od metka ili noža nego od tuberkuloze, brzo je dobio reputaciju hladnokrvnog ubojice. U povijesti je najviše zapamćen po prijateljstvu s Wyattom Erpom. Kada je šerif Erp sa svojom braćom odlučio stati na kraj bandi kradljivaca stoke u poznatom obračunu kod OK Corrala, nitko osim Hollidaya nije mu želio pomoći. "Doc" Holliday je na Zapadu poživio punih petnaest godina. Njegov prijatelj Erp, koji je umro u dubokoj starosti 1929., za svoga prijatelja "Doca" je govorio: "Vagabund je postao zbog bolesti, ali uviјek je bio gentleman i drag prijatelj. No, istodobno bio je najvjestešji kockar te najbrži i najubožitiji čovjek s revolverom kojega sam ikada upoznao!"

Leon RIZMAUL

INFOKUTAK

Izložba radova djelatnika MORH-a i GSOS-a

U MORH-ovoј Galeriji "Zvonimir" održat će se krajem godine izložba radova djelatnika MORH-a i GSOS-a na kojoj mogu sudjelovati svi koji se bave nekom vrstom likovne djelatnosti. Izložba će biti revijalnog karaktera, a svaki izlagač može prijaviti najviše tri rada. Ispunjenu prijavnicu (zatražiti u ustrojbenoj cjelini) potrebno je dostaviti u Galeriju najkasnije do 15. studenoga (poštom, faxom ili osobno), a radove od 1. do 16. prosinca, radnim danom od 9 do 14 sati ili prema dogovoru. Otvorene je planirane za 28. prosinca u 19 sati, a izložba će trajati do 20. siječnja 2006.

U planu je i izložba radova umirovljenih djelatnika MORH-a i GSOS-a te se pozivaju svi zainteresirani da se jave u Galeriju "Zvonimir" u Zagrebu, Bauerova 33. Kontakt osoba: Zrinka Pillauer Marić, tel: 01/4567-926, fax: 01/4568-394, e-mail: galerija.zvonimir@mohr.hr

Obljetnica bitke kod Trafalgara

Obilježavajući 200. obljetnicu slijajne pobjede admirala Nelsona nad združenim flotama Španjolske i Francuske, britanska kraljica Elizabeta II. otvorila je najveću paradu brodova ikad održanu u svijetu. Ispred mornaričke baze u Portsmouthu okupilo se više od 160 brodova iz čak 35 različitih mornarica, a pribrojiti im valja tridesetak jedrenjaka, dvadesetak trgovačkih brodova i više od deset tisuća manjih privatnih brodica. Kraljica je u pratinji svog supruga **Philippa od Edinburgha** na svečanost došla brodom **HMS Endurance**. Dvije flote, jedna nazvana crvena, a druga plava, potrudile su se da što je moguće vjernije prikažu slavnu bitku koja se kod **Rta Trafalgara** odigrala 21. listopada **1805.**

Engleska pobjeda u toj bitci, koja joj je osigurala dugogodišnju premoć na morima svijeta, bila je skupo plaćena: 449 poginulih i 1241 ranjenih, ali od 27 britanskih brodova nijedan nije bio ni oštećen, a kamoli potopljen. U 47. godini života u njoj je poginuo i admirал Nelson. Manje je poznato da je i njegov ljuti protivnik **Napoleon** u svojim privatnim prostorijama čuvao njegovu bistu. Mnoge su države prigodnim markama obilježile obljetnicu te povijesne bitke. Osim **Ujedinjenog Kraljevstva**, na takav su se potez odlučile pošte mnogih zemalja - članica britanske zajednice naroda, a jedno od najljepših i najskupljih izdanja u promet je stavljeno u **Gibraltaru**, dijelu Ujedinjenog Kraljevstva najbližem Trafalgaru. Tamošnja se pošta odlučila na izdavanje niza od četiri marke, nominalnih vrijednosti 0,38; 0,40; 0,47 i 1,60 funta. Marke su tiskane u malim arčićima od šest komada, a u prometu su se našla i dva spomen-bloka. U drugom gibraltarskom izdanju posvećenom Nelsonu i Trafalgaru izdane su još dvije marke i dva bloka.

Jurica MILETIĆ

www.vojska.net

Nazalost, na Webu ne postoji mnogo vojnih siteova s hrvatskim sadržajem, ne samo primjerice o postrojbama **Hrvatske vojske**, nego i na hrvatskom jeziku. Šteta, jer mogućnosti web hostinga su danas iznimne, za neke manje zahtjevnije čak i besplatne, a znanje koje je potrebno za punjenje sadržaja nije više najveća prepreka. Ipak, unatoč tomu, hrvatskih stranica nema. **Www.vojska.net** ipak na svojim podstranicama nudi ponešto o povijesti Hrvatske vojske (<http://www.vojska.net/default-hr.asp>). Iako se ne radi o velikom web prostoru s iznimno mnogo informacija, ipak je zadovoljstvo vidjeti barem nešto. Osim što je na siteu objavljen ustroj oružanih snaga RH (pozor, nije riječ o službenim stranicama OS-a ili bilo koje postrojbe OS-a), mogu se pronaći i povjesnice nekih brigada i postrojbi koje su sudjelovale u **Domovinskom ratu**, a danas su dio pričuvnog sastava. Kako je cijeli site skroman, (iako sa zadovoljavajućom količinom sadržaja ukoliko vas zanimaju i oružane snage nekih drugih zemalja), ne treba očekivati previše, pogotovo kada su fotogalerije u pitanju. Ipak site nije loš i svakako ga treba posjetiti.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio M. GALIĆ

1. Višenamjenski borbeni avion F-15E *Strike Eagle* proizvodi tvrtka:

- A Boeing
- B Northrop Grumman
- C Lockheed Martin

2. Naziv aviona F-16 je:

- A Phantom II
- B Hornet
- C Fighting Falcon

3. Borbeni avion *Rafale* proizvodi se u:

- A Velikoj Britaniji
- B Francuskoj
- C Njemačkoj

4. Koja država nije kupila borbeni avion *Gripen*?

- A Mađarska
- B Češka
- C Hrvatska

5. Lovачki avion J-10 proizvodi se u:

- A Rusija
- B Kina
- C Indija

Spot **Tigrovi** na
www.morh.hr/tigrovi